

MAGYAR

Államirányítási ir. No. 5. ar conform
Nev: ...
Cím: ...
Hely: ...

HUNGARIA
Tp.

T. „Dunaposta“

BUDAPEST
Postafiók 151.

Főszerkesztő és szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T.**
Felelős igazgató: **FOLLMANN GÉZA**
Törvényeséki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Elemér**

Királyi rendelettvény a katonai szolgálatra bevonultak járandóságának rendezéséről

Milyen illetményeket élveznek a hadbavonultak? Mozgósítás esetén csak a piros és a sárga cédulások jelentkezzenek szolgálatra

Bucurestiből jelentik: Ismeretes, hogy a tartalékos kiképzésének felrészítése és a csapatok közötti közeledésének lehetővé tétele céljából a hadsereg szervezétére vonatkozó törvényt olyképpen módosították, hogy ezzel lehetőségessé vált a tartalékosok és népfelkelők behívása 30 napnál hosszabb időtartamú fegyvergyakorlatra is. E törvényt módosítás következtében szükségesnek mutatkozott a bevonultak anyagi helyzetének rendezése is, amiért Őfelsége a királyi rendelet-törvényt írt alá, amely a következő intézkedéseket tartalmazza:

1. szakasz. Bevonulás esetén a tartalékos tisztek, akik sem nem köztisztviselők, sem pedig nem nyugdíjasok, ugyanazt a fizetést és egyéb szolgáltatásokat élvezik, mint a tényleges állományban lévő tisztek.

2. szakasz. A tiszti ranggal bevonult köztisztviselők és nyugdíjasok 30 napnál tovább nem terjedő fegyvergyakorlat esetén megkapják úgy közhivatali járandóságukat illetve nyugdíjukat, mint pedig rangjuknak megfelelő illetményeiket.

Harminc napnál tovább terjedő bevonulás esetén a 31-ik naptól kezdve:

1. Azok a közhivatalnokok és nyugdíjasok, akik tartalékos tisztek a hadseregben, választottak köztisztviselő fizetésük illetve nyugdíjuk és katonai rangjuknak megfelelő járandóságuk között.

2. Azok a köztisztviselők, akiknek a hadseregben alacsonyabb rangjuk van, megkapják köztisztviselői havi fizetésüket és az élelmezési díjat pénzben vagy természetben, rangjuknak megfelelően. Ugyanezeket a jogokat élvezik azok a bevonult köztisztviselők, akár tartalékos tisztek, akár alantasabb rangúak, akik nem költségvetésileg megszabott havi fizetést huznak, hanem globális alapokból vagy hitelekkel napidíjakat kapnak.

3. A katonai nyugdíjasok, ha mint tartalékos tiszteket hívták be őket, nem kapnak többé nyugdíjat, hanem rangjuknak megfelelő fizetést és szolgáltatásokat utalnak ki számukra.

3. szakasz. Azok az ipari és kereskedelmi vállalatok, amelyek több, mint öt munkást és tisztviselőt alkalmaznak, s amelyek a bevonulások után tovább működnek, kötelesek azon munkásaiknak és tisztviselőiknek, akik legalább két éve vannak alkalmazásukban és vagy nősek, vagy egyébként vannak családi terheik, mindaddig amíg a vállalatok működnek, a bevonultak fizetésének felét kiutalni a bevonulás egész időtartamára, amely összeg a bevonultak családi segélyül fog szolgálni.

A katonai szolgálat befejeztével úgy a közhivatalnokok, mint a kereskedelmi és ipari munkások vagy alkalmazottak jogszerint visszatérnek alkalmazásukba.

A törvény 4-ik szakasza a bevonult köztisztviselők fizetése illetve katonai járandósága kiutalásának módjáról intézkedik.

Az 5-ik szakasz kimondja, hogy e törvény rendelkezései május 15-től kezdve nyerne alkalmasak.

Fontos tudnivalók a bevonulási kötelezettségről

Bucuresti. Saját tud. A nemzetvédelmi minisztérium hivatalos jelentést adott ki, mely összefoglalja mindazokat a tudnivalókat, melyek mozgósítás esetére vonatkoznak. A hivatalos kommuniké így szól:

— Minden tartalékos tisztt, altisztt, vagy közlegény katonai könyvecskével kell rendelkeznie, melyet évente láttatni kell. Az, aki elvesztette katonai könyvecskéjét, azonnal kérje az illetékes hadkiegészítő parancsnokságnál, új katonai könyvecske kiállítását. Minden lakásváltoztatást öt napon belül közölni kell a hadkiegészítő parancsnoksággal, vagy az ezredrel, melyhez be van osztva.

Az, aki tizenöt napnál hosszabb időre eltá-

vozik hazulról, megbizta valamelyik családtagját, barátját vagy ismerősét, hogy azonnal közölje vele, ha katonai hatóságai részéről értesítést kap.

A katonai könyvecskén kívül mindenkinek rendelkeznie kell egy sárga, piros vagy fehér mozgósítási parancssal, mely a katonai könyvecskébe van beragasztva.

Azok, akik nem rendelkeznek ilyen behívási parancssal, azonnal felvilágosítást kérnek ezredüktől, vagy az illetékes hadkiegészítő parancsnokságtól.

Mozgósítás esetén kizárólag azoknak kell jelentkezniük, akik sárga vagy piros mozgósítási parancssal rendelkeznek. Azok, akiknek fehér mozgósítási parancsuk van, csak akkor jelentkeznek ezredüknél, ha névre szóló behívót kapnak.

Mindazok, akik sárga, vagy piros mozgósítási parancssal rendelkeznek, kötelesek a következő rendelkezések betartására:

1. A meghatározott időben és a meghatározott helyen jelentkeznek ezredüknél.

2. A tisztek egyenruhában és szabályos katonaládával felszerelve jelentkeznek s a lovastisztek megfelelő lőszerszámokat is hoznak magukkal.

A tartalékos tisztek kötelesek teljesen rendezni egyenruhájukat és tíz napon belül értesíteni ezredüket, hogy van-e egyenruhájuk és katonai ládájuk.

A katonaládák beszerzésének megkönnyítésére, azok, akik nem rendelkeznek katonaládákkal ezredükhöz fordulhatnak.

3. A mozgósítási törvény 170. szakasza értelmében a közlegények kötelesek egy jó állapotban lévő inget, alsóruhát, egy pár harisnyát vagy kapcát, bakancsot, törülközőt és zsebkendőt, télen pedig nyaklatot és kesztyűt magukkal hozni. Ezenkívül néhány napra való élelem is legyen náluk.

A schimbások teljes felszerelésben és lóval jelentkeznek.

Nagy ünnepségek az első román király születésének száz éves fordulóján

I. Károly király lovas szobrának leleplezése. — Az első király által alapított ezredek zászlóinak felvonulása

Bucurestiből jelentik: Május kilencedikén nagy ünnepségek keretében ülik meg I. Károly király születésének száz éves fordulóját. Ez alkalommal leleplezik az első román király hatalmas lovasszobrát, amely tudvalevőleg Mesztrovics szerb szobrászművész alkotása. Az ünnepségen részt vesznek a kor még életben maradt volt miniszterei: dr C. Angheliescu, Victor Antonescu, Mihai Vlădescu és M. Orleanu. Résztvesznek a királyság első korszakában működött törvényhozó testületek volt tagjai, akik közül még hatvanötven vannak életben. Különös érdekességet ad majd az ünnepségnek, hogy ott lesznek azoknak a csapattesteknek a zászlai, amelyeket I. Károly király létesített. Felvonultatják az egykori dorobant, lovasági és tüzezezezeke 191 zászlóalját, amelyek egy része a plevnai és grivičiai csaták golyóesőjében állott. Megjelennek az ünnepségen I. Károly király volt szárnysegédei is. Természetesen résztvesz az ünnepségen Őfelsége a király, a kormány

tagjai, a királyi tanácsosok s az ország katonai, polgári és egyházi előkelőségei. A közhivatalok Bucurestiben nem fognak dolgozni május 9-én reggel. Az iskolák az egész országban nem tartanak előadást és a bucuresti üzletek zárva lesznek május 9-én délelőtt.

Javuló viszony a Vatikán és Németország között

Rómából jelentik: Az olasz külügyminisztériumhoz közelálló *Relazioni Internazionali* írja, hogy a Vatikán és Németország viszonya érezhetően javult a legutóbbi konklávé óta. A Szentzsékre hátrányos lenne a német konkordátum felmondása és ezért arra törekszik, hogy valamilyen modus vivendi jöjjön létre, mely lehetővé tenné, hogy úgy az egyház, mint az állam a maga területén folytathassa saját tevékenységét.

Keresztyén szellemű betűt a nép kezébe!

A Felcsiki Római Katolikus Tanítóegyesület közgyűlése

„A tanítóegyesület munkája minden elismerést megérdemel!” — mondotta a tanfelügyelő. — A mezőgazdasági oktatás kérdése. — Népkönyvtárak létesítése

Csikszereda, május hó.

A Felcsiki Római Katolikus Tanítóegyesület a napokban tartotta meg tavaszi rendes közgyűlését Csiktaploca községben, a vármegye egyik legjobban felszerelt katolikus iskolájának helyiségeiben. A közgyűlés előtt Sass Antal esperes-tanfelügyelő szentmisét mondott a templomban, melyen résztvett a kerületi papság, a teljes tanítói- és kántori kar, valamint az egyháztanács és az érdeklődő vendégek népes tömege.

A közgyűlésen Szász József elnököt, míg a jegyzőkönyvet Albert Sándor főjegyző vezette. Az állami tanügyi hatóságok részéről megjelent Iamandi és Cozma Ioan altanfelügyelő. A kerületi papság részéről: Sass Antal és Gaál Tamás esperes-plébánosok, Márkos Endre, Potovszky Dávid, Buzás Imre, György Lajos, Szabó Gyula, Bokor Ferenc, Bálint Vilmos, Antal József, Lajos Balázs, Soó Dénes, László Imre, Brassay plébánosok, Mihály Imre és László Dénes segédlelkészek, valamint P. Benjámín ferences atya. Távolmaradását kimentette Bíró Ferenc főesperes-plébános, akit hivatali elfoglaltsága másfelé szőlített. A tanítói kar részéről: Szász József, Albert Sándor, Pálóssy Géza, id. Bakó Albert, ifj. Bakó Albert, Péterfy László, Hadnagy Sándor, Györgypál Károly, Sárosy Béla, Mihály Gergely, László Lajos, Tompos Sándor, Selyem Tamás, Kozma János, Antal Pál, Balogh Lajos, Bakó Kálmán, Bíró Alán tanítók, illetve kántorok, Dávid Rózsika, Csizsér Margit, Lakatos Mária, Imre Anna, Horváth Erzsébet, Ceutak Ágnes, Kelemen Erzsébet, Tomposné Balázs Erzsébet, Popovics Erzsébet, Keresztes Cecília tanítónők, Antal Áron, Pulchard János, Vámszer Géza, Bertalan Lázár főgimnáziumi tanárok, Fodor Pál mérnök, Kovács Pál ref. lelkész, Albert István hírlapíró, vendégek.

Az állami kiküldött az egyesület sikeres működéséről

A közgyűlésen sorshúzás útján Csizsér Margit tanítónő tartott osztályával mintatanítást a levegőről. Csizsér Margit egyike a felcsiki tantestület legkiválóbb tanítónőinek. Egy-órás tanításában teljesen felölelte a hatalmas anyagot. Kozma János főbíró indítványára több felszólalás után a közgyűlés a tanítást dícséretesnek minősíti.

A tanítás bírálatával kapcsolatosan felszólt Cozma Ioan altanfelügyelő is. Megállapítja, hogy a tanítóegyesület munkája minden elismerést megérdemel és az illetékes állami tanhatóságok is méltányolják. Nagy önképzés, nevelés folyik keretében, mely felüli nemcsak az iskola gyakorlati tárgyait, hanem súlyt helyez a román nemzeti tantárgyakra is. Maga részéről is tárgyilagosan elismeri, hogy Csizsér Margit tanítónő egyik legképzettebb tagja a tanítói karnak, aki tényleg rászolgált a dícséretes minősítésre.

Sass Antal esperes-tanfelügyelő is elismeréssel adózik az egyesület munkásságáért. Indítványozza, hogy a tanítás anyagát jövőben legalább egy hónappal előbb közöljék az egyesület tagjaival, hogy kellő idő legyen annak feldolgozására. A vallásoktatás is felveendő jövőben mintatanítás tárgyául.

Mezőgazdasági nevelés az iskolában

Szász József elnök mondotta el ezután elnöki megnyitóját. Az iskola és szülői ház szempontjából beszélt a népoktatás szempontjából. A mindenképpen sikerült, tartalmas megnyitó után Fodor Pál mérnök, az E. G. E. csiki képviselője tartott előadást a mezőgazdasági ismeretekről. Gyakorlati példákkal és rajzokkal illusztrálta előadását, melyből nemcsak sokat tanulhattak az egyesület tagjai, hanem a megjelent vendégek is. Előadása összefoglalásaképpen rámutatott Fodor mérnök arra, hogy a mezőgazdasági nevelést már az iskolában meg

kell kezdeni a nagyobb gyermekekkel úgy elméleti, mint gyakorlati téren, mely nagyban hozzájárul a felnőttkorban következő további népneveléshez.

A nagyhatású előadás után Nyegre Elli szép szavalata következett, majd az elnök felkérésére Antal Áron főgimnáziumi tanár, az Országos Dalosszövetség csiki kerületének elnöke ismertette a nemrég alakult kerületi dalosszövetség célkitűzéseit, szervezkedését, a székely dal- és zenekultúra fejlődésének előmozdításáért.

Népkönyvtárak létesítése, a lelkesítő és tanítói kar munkája

Pulchard János főgimnáziumi tanár előadása következett ezután „Népkönyvtárak” címén. Pulchard tanár előadásában rámutatott arra, hogy a falusi lakosság nagyon szeret olvasni és a tanítói és lelkesítő kar feladata, hogy ebben a kultúrtörékvésében megfelelő könyvtárak létesítésével támogassa. *Keresztyén szellemű betűt kell eljuttatni a nép kezébe, mert a romboló szellemű sajtótermékek mérgezőse kizsákmányolják a kultúrát.* Gyakorlati megoldásokat sorol fel arra, hogyan lehet a „semmi”-ből megindítani a könyvgyűjtést, rászoktatni a népet az olvasásra, mely aztán már anyagilag is áldoz újabb és újabb könyvek beszerzésére.

Az előadáshoz Bálint Vilmos plébános szolt hozzá és megemlíttette a kolozsvári Minerva könyvkiadó könyvtárát, mely a bolti

A Romániai Magyar Népközösség központi irodájának legújabb közlései

Az udvarhelymegyei szervezet. — Eljárás az állampolgári listából kihagyottak érdekében. — A Népközösség bukaresti irodája

26. sz. jelentés. A Magyar Népközösség szervező munkájával újabb fontos mérföldjelhez érkezett. A Székelyföldön ezideig a csikszeredai és a székelyudvarhelyi tagozatok alakultak meg, az utóbbi a napokban tartotta nagyjelentőségű értekezletét, melynek során a különböző tisztségekre a következők választottak meg: Elnök: dr. Filó Ferenc, alelnökök: Bíró István (Olasztelek), Orosz Károly (Szentérsébet) és dr. Váró György (Székelyudvarhely). Kulturális szakosztály elnöke Bíró Lajos, társelnöke Dobos Ferenc (Székelyudvarhely). A Gazdasági szakosztály elnöke Szakács Zoltán (Bikfalva), a Szociális szakosztály elnöke dr. Hadnagy Károly (Székelyudvarhely). Előadók a Gazdasági szakosztályból: ipar: Bartók Lajos, lakatos Székelyudvarhely, kereskedelem: Zárug Endre kereskedő Székelyudvarhely, mezőgazdaság: Ugron Pál birtokos Fiátfalva, szövetkezet — és hitelügy: Paál Dénes unit. lelkész Siménfalva. A Szociális osztály előadói: népegészségügy: dr. Gyarmathy Dezső orvos, Székelykeresztúr, szomszéd-sági szervezet: dr. Szentmiklósi Ferenc tanár, Székelyudvarhely, munkáskérdés: Dénes Lajos vállalkozó, Székelyudvarhely, karitatív ügyek: dr. Gyárfás Pálné Székelykeresztúr. — Az értekezleten egyébként jelen volt Pleșoianu Ioan ezredes-prefektus is, aki szívélyes formában üdvözölte a megye magyarságának összegyűlt vezetőit és azon reményének adott kifejezést, hogy a Front szellemében jó egyetértés fog kifejlődni a magyar kisebbség és a román többség, különösen a hatóságok között. — A Bányászat után most a Székelyföld jár elől jó példával. A szervezés erős ütemben folyik s rövidesen sor kerül a Háromszék-megyei tagozat megalakulására. A Népközösség

ár egyharmadáért ad jó könyveket a nép kezébe, mellyel meg lehet a népkönyvtár alapját vetni.

A további előadó Vámszer Géza főgimn. tanár volt. „Rajzoktatás”-ról értekezett nagy felkészültséggel és tárgyiasan. Rámutatott a rajzoktatás szükségességére, fontosságára iparban, kereskedelemben és még a gazdasági életben is.

Kegyelet XI. Pius pápa emlékének, hódolat az új pápának és főpásztorának

Szünet után Szász József elnök kegyeletes szavakkal adózott XI. Pius pápa emlékének, majd XII. Pius pápa trónralépéséről emlékezett meg. A közgyűlés a pápai himnusz elénkelésével hódolt Krisztus új helytartójának. Megemlékezett az elnök Vorbuchner Adolf püspök elhunytáról is, valamint Márton Áron főpásztori kinevezéséről. A közgyűlés Márton Áront percekig ünnepelte annak jeléül, hogy a katolikus csiki tanítói kar továbbra is munkatársát látja a székely püspökben a hitvallásos oktatás súlyos nehézségekkel küzdő útjain.

Elnök kegyeletes szavakkal emlékezett meg Buzás János kántortanító elhalálzásáról is, aki 49 évig volt hűséges, szorgalmas és képzett munkása a katolikus oktatásügynek.

A közgyűlés ezután keblit ügyeket tárgyalt. Tudomásul vette, hogy a tantestület tagjainak püspöki rendelkezés szerint jövőben három évenként külön női és férfi lelki gyakorlatokon kell résztvenniük a főhatóság kijelölése szerint. Sass Antal esperes-tanfelügyelő bejelentette, hogy a június 30-án, július 1-2-án megtartandó katolikus nagygyűlés, melynek székhelye Csikszereda és Csiksomlyó, igen nagy feladatot ró a csiki katolikus tanítóságra is a nagyszabású előkészítési munka tekintetében. Reméli, hogy minden érdekelt tanító és tanítónő mindent megtesz, amit tőle egyháza követel.

A közgyűlés után közös ebédre gyűltek össze az egyesület tagjai és vendégei. A kitűnő ebéd felszolgálásáért Márkos Endre plébános, Csizsér Margit, Tomposné Balázs Erzsébet tanítónők, Tompos Sándor irodavezető, házigazdák, valamint az egyháztanács tagjait illeti elismerés.

vezetőségének az az elhatározása, hogy a tagozatok a lehető legrövidebb időn belül Erdély egész területén megkezdjék működésüket.

27. sz. jelentés. A zsidó etnikai származású polgárok honosságának felülvizsgálása alkalmával az illetékes hatósági fórumok tévedésből nagyon sok magyar etnikai származású polgárnak is megsemmisítették állampolgárságát. Ezzel a kérdéssel kapcsolatosan felhívjuk az érdekelt figyelmét, hogy magyar etnikai származásukat igazoló irataikkal mielőbb jelenjenek meg az illetékes járáshíroságokon, hogy ott a végrehajtott törléseket hatálytalanítsák.

28. sz. jelentés. A Romániai Magyar Népközösség bucuresti kirendeltségének irodáját dr. Mikó Imre ügyvéd a N. U. F. Legfelsőbb Tanácsának tagja vezeti. Címe Bucuresti Calea Victoriei 128-a etaj II. Telefon: 45824.

A lelkiélet alakításának mindenki számára aktuális problémáját dolgozta fel:
P. Wimmer Anzelm O. S. M.

Az élet teljessége

című könyvében. A könyv a modern, intelligens embernek íródott; neki mutatja be az élet célját, a lelki tökéletesedésnek eszébe bódlogtató voltát. Okai meggyőzőek, stílusa választékos.

Ara kartonkötésben 80 lei.

Olasz-német katonai és politikai szövetség jött létre Milánóban

Ribbentrop és Ciano szombati és vasárnapi megbeszéléseinek eredménye. — A német külügyminiszter hétfőn este vagy kedd reggel utazik haza Olaszországból

Milánóból jelentik: Ribbentrop német és Ciano olasz külügyminiszter szombati és vasárnapi milánói megbeszéléseiről a következő hivatalos jelentést adták ki:

— Ribbentrop német birodalmi külügyminiszter és Ciano gróf, olasz külügyminiszter május 6-án és 7-én Milánóban folytatott megbeszélése alkalmával a két államférfi gondos vizsgálat tárgyává tette a jelenlegi politikai helyzetet. Ujából megállapították kormányaik felfogásának minden irányban való teljes azonosságát és elhatározták, hogy a két nép szoros kapcsolatainak átfogó politikai és katonai egyezményvel adnak kifejezést. A két tengelyhatalmat etekintetben az a meggyőződés vezeti, hogy ezáltal hatékonyan hozzájárulnak az európai béke biztosításához.

Ciano olasz külügyminiszter vasárnap este visszautazott Rómába. Ribbentrop hétfő este, vagy kedd reggel hagyja el Olaszországot.

Milánóból jelentik: A Stefani ügynökség diplomáciai levelezője szerint Ciano és Ribbentrop a német-lengyel kapcsolatok tisztázására határozott döntő megoldási módokat tettek vizsgálat tárgyává, de más fontos kérdések is szőnyegre kerültek.

— A vénhadt Európa, — folytatja a közlemény, — még mindig abban az ábrándban ringatja magát, hogy meg tudja rögzíteni a politikát a mai, túlhaladott állásában. Ezzel szemben a tengely megalapította az igazságos béke művét. Ez a legnagyobb világhosszú kifejezésre jutott abban a megegyezésben, mely a rómaiság és a germánosság között ősi hagyományok alapján létrejött és a két államnak más államokhoz való kapcsolataiban. A tengelyhatalmak békét teremtettek az Adrián. Pál jugoszláv kormányzóherceg a közeli napokban Róma vendége lesz és ez alkalmából újból megerősíti az olasz-jugoszláv barátságot. A legutóbbi belgrádi, római és berlini tárgyalásokon igyekeztek Magyarország és Jugoszlávia, illetve Magyarország és Románia kapcsolatait tisztázni. Németország újból felajánlotta a tárgyalásokat Lengyelországnak 25 éves időtartamú békeegyezményre.

A német külügyminisztert ünnepelte a milánói közönség

Elutazás a comoi tóhoz

Milánóból jelentik: Ribbentrop német külügyminiszter Milánóból való elutazása előtt részt vett a Palazzo Marinoban tiszteletre rendezett fogadáson. Ribbentrop Cianoval megjelent a palota erkélyén is és a palota előtt összegyűlt tömeg lelkes ünneplésben részesítette. A német külügyminiszter ezután a comoi tóhoz hajtatott.

Milánóból jelentik: Mussolini a jövő vasárnap, május 14-én, piemonti körútja során meglátogatja Torinot, ahol nagy beszédet mond. Hír szerint a Duce ez alkalommal nagyjelentőségű nyilatkozatot tesz.

Félhivatalos olasz magyarázatok a milánói egyezményről

Milánóból jelentik: A félhivatalos Stefani ügynökség diplomáciai szerkesztője a vasárnap befejeződött német-olasz külügyminiszteri tanácskozásról a következőket írja:

— Azok a végleges formák, amelyekre az utóbbi időben több célzás történt, most megmutatkoztak a milánói egyezményben. A Ciano-Ribbentrop találkozóan elhatározták, hogy véglegesen lerögzítik a tengely politikai és katonai szerződését. Ezt az eseményt a mai európai helyzet alakulásával kell megítélni, amelyet az jellemez, hogy

a két nyugati nagyhatalom bekerítő politikát folytat Olaszország és Németország ellen. Azokat a szerződéseket, amelyeket Anglia és Franciaország fel akar építeni a két tengelyhatalom köré, biz-

tonsági szerződéseknél nevezik, hangosztatva, hogy azok békés jellegűek. Ezt a helyzetet a milánói értekezleten alaposan szemügyre vették és elhatározták, hogy politikai és katonai szerződést kötnek. A milánói értekezlet tehát a helyzet tisztázását eredményezte. A két tengelyhatalom állásfoglalását pontosan körvonalozott formában rögzítették le. Ezzel egyidejűleg összeomlottak mindazok a híresztelések, amelyek különböző lehetőségekről, a tengely töréséről szóltak. Szappanbuborékká váltak azok az önámítások, amelyek abból a reménykedésből fakadtak, hogy Olaszországot el tudják szakítani Németországtól, vagy Olaszországot semlegesíteni tudják. A milánói szerződés a béke hatalmas eszköze. Németország és Olaszország katonai és politikai egységet alkot a népek nyugalmanak megőrzésére. A Milánóban megteremtett helyzetnek olyan ereje van, hogy biztosítani tudja Európa új biztonságát.

Az államnak támogatni kell az írók, kiadók és könyvkereskedők erőfeszítéseit

Károly király beszéde a Könyvhónap megnyitó ünnepségén

Bucurestiből jelentik: Május 5-én nyílt meg Bucurestiben, a Károly-alapítvány szentatüsteri köz-művelődési pavillonjában Ófelsége a király magas védnöksége alatt a román könyvkiállítás. A román könyvhónap keretében rendezett kiállítás az egész román szellemi élet tükröképét nyújtja különös tekintettel két évfordulóra: Eminescu halálának ötvenedik és I. Károly király születésének százéves fordulójára. A könyvkiállítás egy hónapig marad nyitva s látogatói 50 százalékos vasúti kedvezményt élveznek.

Az ünnepség során az Uralkodó a következő beszédet mondotta:

— A könyvnek ez az évenként tartott ünnepe nemcsak formai hagyományt jelent. Igen sokak részére szükségessé is vált. Az ideálistáknak lelki, a többieknek talán hereskedelmi szükségesség. Sohasem szabad elfelednünk, hogy az emberi létnek ez a két örök oldala, a lelki és az anyagi, a könyv mesteriségében is erősen kapcsolódik össze. Ez így van, mert ha eszménység vezérli is a tollforgató tevékenységét, ha nem állnak rendelkezésére azok az anyagiak, amelyek műveit az olvasók felé közvetítik, a fellegekben marad és nem szállhat le a földre. Ime, a mai ünnepség ezért fogja egybe az írókat a kiadóval és könyvkereskedővel.

— A multban harc állott fenn e három elem között. Nagy örömmel látom, hogy a napok mulásával ez a harc barátságá vált. A barátság pedig együttműködés. A könyvhónap volt az, amelynek e három tényező törekvéseit felhasználva, azokat egy táborba sikerült vonnia, kifejezésre juttatva mindenki előtt az írók, kiadók és könyvkereskedők együttműködésének szükségességét. Végtelenül boldog vagyok, hogy az általam és alapítványaim által indított kezdeményezés ilyen szép eredményhez jutott. Boldog vagyok másrészt, hogy ez a három tényező a közönséggel karöltve ilyen szép és öröndetes választ adott felhívásunkra. Mi vezetők azonban mindezeket csak biztató kezdetnek tekinthetjük. Szeretném, ha mindazok, akik itt elhangzottak, mielőbb teljesebbé menének. Nehéz időket élünk viszont, az ország szükségletei a jelen pillanatban mindenekelőtt a karok megalapozását kívánják s így bizonyos dolgokat, amelyek nemzetünk lényé másikké felének megerősítésére hivatottak, talán a hónap napra kell hagyni. Az azonban, amit az ország eddigi vezetői nem részesítettek kellő megbecsülésben és amelyet az ország új rendjének vezető helyre kell állítania:

Tóth Tihamér legszebb könyvei:

Hiszek egy Istenben	240
Hiszek Jézus Krisztusban	240
Hiszek az Egyházban	240
Hiszem az örök életet	240
Krisztus Király	240
A szenvedő és győzedelmes Krisztus	240
Tízparancsolat I.	240
Tízparancsolat II.	240
Miatyánk	280
Üdvözlésv. Oltáriszentség	223

a kultúra és a könyv politikája. Nem elégséges az általam említett három tényező kollaborálása. Főként szükségessé látom, hogy az állam széleskörű és alaposan felépített kulturális politikával a kellő támogatásban részesítse az írók, kiadók és könyvkereskedők erőfeszítéseit. Ezzel a támogatással lehet ugyanis elérni az egyetlen és igazi célt: az olvasmányt.

— Ez a cél egy időben feledésbe ment. Ma már nincs így, mivel e három elem összefogása révén gondoskodás történt a páciensről is s úgy hiszem, hogy a páciens a gyógyulás útjára lépett. Valamint még hozzá kívánok tenni. Ha az olvasó mindig elégedett, nem áll az a kiadóra. A jó könyv nem olcsó árú. S ha ezt az árú mégis olcsón adják, azt jelenti, hogy az, aki előállítja jelentős áldozatot hoz érte. Szeretném, ha sokan megértették ezt a dolgot.

— Beszédem befejeztével mindenekelőtt köszönetemet óhajtom kifejezni a három tényező csoportjának a tett erőfeszítésekért s a részéről tapasztalt megértésért, másrészt meleg felhívást intézek a pácienshez, vagyis az olvasóhoz, hogy jöjjön és segítsen ő is.

— Szó esett a román irodalom lebecsüléséről. Ez a lebecsülés, szerencsétlenségre, eddig nem külföldről jövő ténykedés volt, hanem soraink közül indult ki, ama románok részéről, akik nem értették meg, hogy a kulturális alkotóerő tekintetében a többi nemzettel egyenlő színvonalon állnak. Szükség van tehát arra, hogy mindazok, akik lelkükben a legkisebb hajlamot is érzik e nép felé, megemelésére, megértésük, miszerint mindenkinek ide kell jönnie obolusával, bármilyen szerény legyen is az, hozzájárulva ezzel lélekben és anyagiakban a román kultúra újjáépítésének nagy művéhez.

Ófelsége beszédét a jelenlevők részéről hoszszú és lelkes ováció fogadta.

Kedden délelőtt lesz Tóth Tihamér veszprémi püspök temetése

Serédi Jusztinián hercegprimás mond ünnepi gyászmisét. Glatzfelder Gyula csanádi püspök tartja a gyászbeszédet

Budapestről jelentik: Dr. Tóth Tihamér veszprémi püspök temetése — első közlésünkkel szemben — kedden reggel 9 órakor kezdődik az Egyetemi-templomban a dr. Serédi Jusztinián által pontifikált ünnepi gyászmisével. A szentmise és a beszentelési szertartás után Glatzfelder Gyula dr. csanádi megyéspüspök búcsúztatja az elhunyt főpásztort, majd megindul a gyászmenet az Egyetemi-templomból a Kerepesi-úti temetőbe. A fővároson átvonuló gyászmenetben Breyer István győri püspök kíséri a koporsót és ő szenteli be a sírnál még egyszer az elhunyt főpap koporsóját.

Földi István riportja:

Aldatt kisváros

Hogyan születik „a nagy szenzáció”?

Kézdivásárhely, május hó.

Az első meleg, igazi tavaszi vasárnap után álmosan, egy hét robotjának kedvelen hangulatával ébredt a kisváros a hétfői napra. Ilyenkor kicsit morcosok az emberek, a háziasszonyok is kedvszegettek, mert nem lehet a hét első napját a szombaton bevégzett nagytakarítással kezdeni, a gyermekek is nehezen szedelőzködnek az iskolába s szó, ami szó, a tisztviselők is némileg egy véleményen vannak ilyenkor az iskolás gyemekkel; különösen abban az esetben, ha hosszúra nyúlt a vasárnap este — s így az egyetlen szórakozási lehetőség csak az lehet, hogy régi, jó szokás szerint, egymást figyelik a kedvelen emberek.

— No, ezek is elherdálták tegnap a pénzt s most bezeg üres szatyjokkal járja az asszony a piacot.

— Hallod-e, a szomszédok hogy veszekednek a tegnapi korcsomázás után?

— Nézd meg, a szembe levő házban még le van engedve az ablakfüggöny, fogadok, hogy az is elkésik ma az irodából...

S más szórakozás híján megnézik a toronyórát is, amelyiken a május vésszesen közeleg a nyolcas felé, végig mustrálják az utca jobb s baloldali gyalogjáróját és egyszerre, mintha valami óriási szenzációt fedeztek volna fel, kíváncsian lesni kezdik az egyetlen embert, aki sietve jön a járdán.

— E' ki?

— Nem ismerem. Valami idegen... De várj szű. Mintha már láttam volna valamelyik hivatalban...

Az idegen pedig időközben gyorsan halad, már csak ötven lépésre van, kárját a füléhez emeli, majd kulatva bámul a kapójára és egyenesen a szemben levő ház kapujának tart, de mert azt még nem nyitották ki, rövid gondolkodás után a lefüggönyözött ablakhoz lépik és zörgetni kezd rája.

A zajra közel s távol vidéken megpattannak az ablakok, kíváncsi fejek húzódnak a függönyök mögé és csupa fül, csupa szem mindenki, — csak a közvetlen érdekelt lakó nem mozdul az ágyából, mintha a kopogtatás nem is neki szólna.

A toronyóra pedig időközben nyolcat kongat, a hivatalos ember utolsó kétségbeeséssel már ököllel döngeti az ablaküveget, melynek zörgése a végtelenségig felkavarja az előbb elernyedt szomszédság idegzetét s türelmetlenül várják a végső fejleményeket, az ablak összetörését, mely végre alkalmat szolgáltat majd a nyílt beavatkozásra.

A helyzet azonban, sajnos, nem fejlődik ideig. A tegnapi mámor pillanatokra enged, a tisztviselő álmos képpel, félig hunyt szemmel megjelenik a függöny mögött s mikor meglátja a kollégáját, unottan int a kezével, majd újból az ágy felé indul, hogy ott folytassa, ahol abba hagyta a kellemes álmot.

Csend. Pillanatokig megdermed minden. A szomszédok keserű kiábrándulással már vissza akarnak vonulni a leshelyekről, a kolléga is lemondóan int a fejével, mintha mondaná:

— Ezzel én ma semmire se megyek, de aztán új lendületet vesz, még ráöklöz néhányszor az ártatlan ablakra s közel hajolva, beszól:

— Nem viccelek. Azonnal öltözz és jöjj, kitért a háború...

Aztán, mint aki a legjobban elvégezte a dolgát, ugyanolyan gyorsan, mint ahogy jött, eltűnt a súlyos gondokba merített utcából, ahol ebben a pillanatban megszületett a nagy szenzáció.

Az emberek előbb kövémerednek és vészjósló arccal néznek egymásra. Pillanatok múlva, már latolgatni kezdik a helyzetet, de még é' egy halvány csiréja a bizonytalanságnak s most már minden idegszálukkal a szemben levő ház kapuját figyelik, ahonnan két perc

mulva, sietve kilépik az előbb még oly mélyen alvó tisztviselő.

Siet. A nyakkendőjét is a kapu között húzza meg, a nadrággáról menet közben veri le a tegnapi esti port s olyan gyorsan megy, hogy a kabát, mint vitorla lebeg utána.

— Biztos... Igaz... — Néz a féjére az asszony s most már teljesen kinyitja az ablakot. A mellette levő házban szintén nyílik az ablak, szembe, jobbra, balra csattannak az ablakzárak és fojtott, izgatott kérdések röpöködnek át az utcán.

— Hallotta?...

— Jól hallottam. Tisztán...

— Azt mondta?...

— Igen. Hogy a háború...

— És látta, hogy szaladt... Ez nem vicc. — Ez komoly... Láttam én az első percben, hogy itt valami súlyos dolog lehet...

— Igen. Nagyon feldúltak látszott az a másik is, aki a hírt hozta. Ismeri?

— Igen...

S már mondja is, hogy melyik hivatalban látta, hogy nem régen jött ide, hogy ez nem

gyerek, ez komoly ember, aki a szavával nem játszhatik s mikor alaposan kiigulták így magukat, hamar felöltöt kapva magukra, rohannak ők is.

Az egyik csak a sógorődjét, a másik csak az anyósát, a harmadik a barátődjét, a negyedik a komáját akarja figyelmeztetni, de olyan vészjóslóan komoly az arca, hogy az utcán minden ismerős megállítja és igazán nem szenzációéhségből, de ugyebár emberbaráti kötelességből is fontos, hogy egészen röviden megmondja halálos komolysága okát s mire a toronyóra mánusa a kilencesre veti az árnyékát, már folytott izgalomban él az egész kis város.

— Háború...

— Háború...

Hallod, mint kigyószisszenést, a borzalom szavát, látod a gondterhes arccal, a hark rohanást és mikor már önmagad is beleestél ebbe a belegységbe, egyszerre kislát a nap.

Az egész dolog egy kicsit komolytalan volt. Csak egy kicsit. S az a magyarázata, hogy a jó kolléga, aki ismerte barátja álmos természetét, tudta azt is, hogy ez a hétfő reggeli költés reménytelen, de mert nem akarta azt sem, hogy barátját emiatt hivatalos szemrehányás érje, — utolsó ébresztőnek dobta be a háborús hírt, melyet azonban igazán nem a nyilvánosságnak szánt.

De így történt. Végeredményben semmi baj se lett belőle.

Nagyváradon ezidőszerint senki sem köteles bombamentes gázpincéket építeni

A Nagyvárad Háztulajdonosok Szövetségének küldöttsége a polgármesternél

A nagyvárad Háztulajdonosok Szövetsége szombaton délelőtt küldöttségileg tisztelgett a polgármesternél. A küldöttséget Silaghi-Corbu Ioan inspektor vezette és ismertette a polgármester előtt a háztulajdonosok tisztelgő látogatásának a célját, majd felkérte a polgármestert, hogy hallgassa meg dr. Lengyel Zsigmond ügyvezető elnök előterjesztését és teljesítse a háztulajdonosok teljesen jogosult és indokolt kérelmeit.

Dr. Lengyel Zsigmond átnyújtotta a polgármesternek a Háztulajdonosok Szövetségének a kérvényét. Előadta, hogy a háztulajdonosok legelőszörban is a városi mérnöki hivatalnak, a passzív légvédelmi berendezések létesítését tárgyaló rendelkezéseinek a megegyezését kéri. Dr. Lengyel ismertette a kérelemnek a légvédelmi törvény rendelkezéseire, a légvédelmi miniszteriumnak ebben a tárgyban kibocsátott rendeltére a háztulajdonosok anyagi helyzetére és a költsön-szerzés teljes lehetőségeire alapított indokait.

A polgármester a légvédelmi törvény rendelkezéseinek alapos áttanulmányozása és Faur főmérnök felvilágosító jelentéseinek meghallgatása után teljesen a Háztulajdonosok Szövetsége által előterjesztett álláspontot tette magáévá. Megállapította, hogy jelenleg csak a légvédelmi berende-

zések teljesítésére kötelezett házak összeírásáról lehet szó és ezidő szerint ilyen berendezések létesítésére senki sem kötelezhető.

Ezt követően dr. Lengyel ügyvezető elnök megajánlta a szövetség által az üzemi díjak leszállítására, a villamos mellékdíjak törlése és az üzemi díjnyújtás egységesítése tárgyában már előterjesztett kérelmeket. Ismertette azokat a panaszokat is, amelyek a háztulajdonosok részéről a kérvényesprési díjak ujabbi lényeges emelése miatt felmerültek.

A polgármester sajnálattal állapította meg, hogy a város költségvetésének előirányzott jövedelmei és főleg a külföldi piaci taxák, egyáltalában nem folynak be, úgy hogy a város ügyvezetőinek veszélyeztetése nélkül a jelenlegi költségvetés keretében, a taxák mérséklésére gondolni sem lehet. A legközelebbi költségvetés összeállítására alkalmával be fogja vonni a városi polgárok érdekeltségeinek a képviselőit és meghallgatja előterjesztéseiket.

Ellenben teljesen jogosultnak tartja az üzemi díjnyújtás egységesítése tárgyában előterjesztett indítványt és ezt úgy a polgárok, mint a város érdekei megvédése szempontjából rövidesen megvalósítja. A személtörési taxák tárgyában irásos beadvány beterjesztését kéri.

Dr. Lengyel Zsigmond még a házmesteri könyvek olcsóbb beszerzésének lehetővé tétele és a beszerzésére kifizetett határidő meghosszabbítása tárgyában terjesztett elő kérelmet.

A kérdés megvizsgálása után kiderült, hogy a házmesteri könyvek beszerzésével kapcsolatos díjakat nem a város, hanem az állam és a román őrség szedi és ennek folytán erre a polgármesternek a hatásköre ki nem terjed.

Tekintettel a házmesteri könyv beszerzéséhez szükséges okmányok kiállításainak a nehézségeire, a polgármester azt a tanácsot adta a tulajdonosoknak, hogy a házmesteri könyv kiadása iránti kérvényüket a kifizetett határidő előtt a rendelkezésre álló okmányokkal felszerelve nyújtsák be a rendőrséghez és a hiányzó okmányok benyújtására azok beszerzéséig haladékot kérjenek.

A küldöttség nevében Silaghi Corbu Ioan és dr. Lengyel Zsigmond fejezték ki köszönetüket a polgármesternek és egyben további jóakaratait is kérték.

A nagyvárad mozgóképszínházak műsora:

DORIAN: AZ ÁLARCOS EMBER.
APOLLÓ: PINTY-PONTY.
CORSO: A 320-AS FEGYENC.

XII-ik PIUS pápa

Öszentsége

magasztos, lélekemelő beszédel, amelyeket pápai legatúsi minőségében az az eucharisztikus világkongresszuson elmondott, valamint a róla és magáról a kongresszusról készült több száz gyönyörű

mélynvomatú fénykép emelik az

EUCHARISZTIKUS EMLÉKALBUM

értékét, mely nemrég került Romániában forgalomba és amely megrendelhető az

ECCLESIA könyvkereskedésben

Nagyvárad, Str. Regela Carol II. No. 1

A díszes kiállítású album ára 420 lei, plus 30 lei portó.

A nagy érdeklődésre való tekintettel még ma adja fel megrendelését.

A német-lengyel viszony további alakulása a lengyel jegyzék átadása után

A jegyzék részletesebb tartalma. XII. Pius pápa diplomáciai tevékenységbe kezdett Berlinben, Varsóban és az összes európai fővárosokban a német-lengyel feszültség megszüntetésére

Berlinből jelentik: Közöltük már, hogy az itteni lengyel nagykövetség ügyvivője átadta kormányának a választott külügyminiszteriumban. Onnan repülőgéppel vitte a diplomáciai okmányt és hivatalos fordítását *Hiller* vezérkancellár tartózkodási helyére, Berchtesgadenbe.

A vezérkancellár intézkedésére a választott jegyzéket nyilvánosságra hozták.

A lengyel jegyzék hangsúlyozza, hogy az 1934. évi lengyel-német egyezményben mindkét állam lemondott egymásközötti viszonyukban az erőszak alkalmazásáról és kijelentette, hogy vitás kérdéseit tárgyalások útján rendezzi. A lengyel kormány már éveken ezelőtt javasolta Berlinnek, hogy a danzigi kérdésben őszinte megbeszélések induljanak meg, míg a német birodalom annak megállapítására szorított, hogy ez az ügy nem jelent nehézségeket a két állam kapcsolataiban. Németország csupán az 1938. szeptemberi események után javasolta Lengyelországnak, hogy tárgyalások induljanak meg Danzig és a Kelet-Poroszország felé vezető átjáró ügyében.

Ez év március 2-án a lengyel kormány frásban közölte álláspontját a német kormányval. Javasolta, hogy úgy Lengyelország, mint Németország közösen biztosítsa Danzig szabad város jellegét s a lengyelek jogainak tiszteletben tartását. A lengyel kormány hajlandónak mutatkozott arra, hogy Németországgal együtt megvizsgálja a Kelet-Poroszországba vezető vasúti közlekedés minél könnyebbé tételének kérdését, anélkül azonban, hogy bármilyen tekintetben is lemondana szuverenitásáról. Együttal hangsúlyozta, hogy az ebben a tekintetben további engedelmények a danzigi kérdésben tanúsítandó német magatartástól függenek.

Javaslataira a lengyel kormány egy hónapig nem kapott semmi választ. Április hó 28-án tudta meg Hitler kancellár beszédéből és a német jegyzékből, hogy a német kormány a lengyel javaslatokat a tárgyalások elutasításának tekinti. Magától értetődő, hogy a lengyel kormány nem tekintheti az 1934. évi nyilatkozat szellemével összeegyeztethetőnek, hogy az egyik állam követelésekkel lépjen fel s a másik kénytelen legyen azokat minden további nélkül elfogadni. A lengyel kormány nem volt

abban a helyzetben, hogy nyilatkozatot tegyen a német emlékiratban említett és Szlovákia függetlenségére vonatkozó lengyel-magyar-német biztosíték kérdésében. Nehéz elképzelni,

A lengyel-angol egyezmény nincs ellentétben a német-lengyel egyezményvel. — Készség az új szerződéskötésre

A lengyel válasz ezután visszautasítja azt a felfogást, hogy a lengyel-angol kölcsönös szavatolási egyezmény és a lengyel-német nyilatkozat összeegyeztethetetlen volna. Egyébként a lengyel-angol egyezmény csak támadás esetén lépne életbe, azaz akkor, ha Németország nem tartaná tiszteletben a párizsi egyezményt, amely az 1934. évi német-lengyel megegyezés alapját képezi. A Szlovákiának adott német biztosítékok mélyen érdeklik Lengyelországot, különösen ami a Szlovákiában létesítendő erődítések és az ott elhelyezett német helyőrségek ügyét illeti.

Végül a jegyzék kijelenti, hogy bár Lengyelország a maga meggyőződése szerint nem

hogyan egy ilyen biztosíték hogyan egyeztethető össze a német birodalomnak Szlovákia feletti politikai és katonai protektorátusával, amelyet néhány nappal azelőtt hirdettek ki, hogy a német birodalom Lengyelországnak javaslatot tett.

A lengyel kormány nem oszthatja a német felfogást az 1934. évi nyilatkozat olyan értelmezésében, amely szerint a felek lemondának arról a jogról, hogy politikai megegyezést létesítsenek harmadik állammal, mivel ez a külpolitikai függetlenségükről való csaknem teljes lemondást jelentene. Egyébként a német birodalom nem vont le soha ilyen következtetéseket, amit bizonyít az, hogy kötelezettségeket vállalt Olaszországgal szemben s megegyezést létesített Szlovákiával. Az államok közötti rendszeres kapcsolatok csak a kölcsönösségen alapulhatnak.

sértette meg az 1934. évi német-lengyel nyilatkozatot, hajlandó arra, hogy javaslatokat fogadjon el a jegyzékben foglalt elvek alapján.

A pápa közbenjárása

Londonból jelentik: XII. Pius pápa diplomáciai úton a lengyel-német vita békés elintézésének előmozdításán fáradozik. A Reuter szerint a Szentsték mindent el akar követni a békés megoldás érdekében. A Vatikán diplomáciai megbízottai úgy Berlinben, mint Varsóban közbenjárta, hogy a feszültség mérséklésére hassanak. A Vatikán a békeakciót most már úgy folytatja, hogy minden európai fővárosban nagy tevékenységet kezdett a kiélezett helyzet mérséklésére.

Gafencu külügyminisztert nagyszabású fogadtatásban részesítették hazaérkezésekor

Május 17-én Istambulba utazik

Bucurestiből jelentik:

Szombaton este háromnegyed tíz órakor, a Simploana Bucurestibe érkezett Grigore Gafencu külügyminiszter és a felesége. Az állomáson Armand Călinescu miniszterelnök, Cassulo András pápai nuncius, a diplomáciai testület dékánja, Thierry Franciaország bucaresti nagykövete, Ducici jugoszláv nagykövet, Fabricius német követ, du Park belga követ, Duce di Regina olasz követségi ügyvivő, Le Rougetel az angol követség első titkára, továbbá Marinescu, Petre Andrei, Ghelmegeanu, Ralea, Zigre, Traian Pop, Silviu

Dragomir miniszterelnök, Eugen Titeanu sajtó és propaganda alminiszter stb., valamint számos más előkelőség és a külügyminiszter igen sok tisztelője fogadta. Gafencu néhány percig elbeszélgetett a jelenvoltakkal s aztán a közönség lelkes éljenzése között távozott a pályaudvarról. Az est folyamán a külügyminiszter hosszas megbeszélést folytatott Armand Călinescu miniszterelnökkel.

Ankarából jelentik: Hivatalos jelentés szerint Gafencu külügyminiszter május 17-én Isztambulba érkezik.

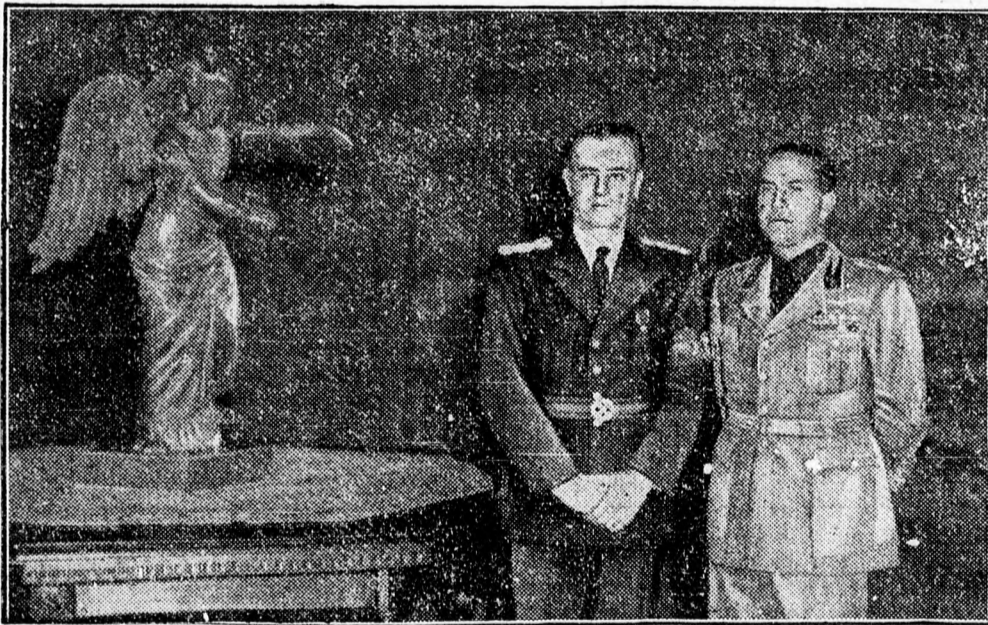
A külügyminiszter vasárnap kihallgatáson jelent meg öfelségénél. — Látogatása a Bucurestiben időző Weygand francia tábornoknál

Párizsból jelentik: Weygand francia tábornok, aki néhány napot Bucurestiben töltött, vasárnap elhagyta a fővárost. Elutazása előtt Gafencu külügyminiszter látogatást tett a tábornoknál.

Gafencu külügyminiszter, aki szombaton érkezett haza külföldi körútjáról, vasárnap kihallgatáson jelent meg II. Károly királynál.

Potemkin szovjet-népbiztos törökországi tárgyalásairól a bolgár fővárosba utazott Boris király kihallgatáson fogadta

Szófiából jelentik: Potemkin helyettes szovjet külügyi népbiztos vasárnap délután Ankarából jövet Szófiába érkezett. A pályaudvaron Nedez belügyminiszter és számos más előkelőség fogadta. Potemkin feliratkozott az udvarnál, majd Kioszszevanov miniszterelnökkel folytatott egy órán át tartó megbeszélést. Ezután Boris királynál jelent meg kihallgatáson. Potemkin este 10 órakor Bucurestibe hazaérkezett, majd visszaindul Moszkvába.

Gafencu külügyminiszter és Ciano gróf olasz külügyminiszter a római külügyi palotában, a béke szobra előtt.

A cionizmus

A zsidók nemzeti mozgalmának eszméi és célkitűzései

— Harmadik közlemény. —

A cionizmus eszméi irányának, valamint mindazoknak a kérdéseknek a tanulmányozása, amelyek bármiféle kapcsolatban állanak a judaizmussal, rendkívüli bonyolult. Történelmi szempontból — mint előző cikkeinkben láttuk — nem nehéz a meghatározás: a cionizmus politikai mozgalom, amely a zsidók Palesztinába való visszatérésére törekszik. Az eszmék birodalmában, azonban, már nem ilyen könnyű ennek a mozgalomnak célkitűzéseit és irányát meghatározni. Nagy általánosságban azt lehet talán mondani, hogy a cionizmusban a hagyományok és a racionalista felfogások keveréke kristályosodott ki.

Izrael fiai a XVIII-ik század közepéig nemigen léphettek ki a ghetók kapuin. Ugy keleten, mint nyugaton, valami szoborszerű merevséget ter-

A szabadelvű tanok elfogadása és szakítás a törvények szigorával

Ebben a korban szinte egyidőben kétfelől mutatkoztak a zsidóságban a bomlás jelei. Egyik volt az „Aufklärung“-nak nevezett mozgalom. E szó jelentését nem lehet híven visszaadni, mondják még ezt a mozgalmat „előrehaladásnak“ is, de lényegében nem volt más, mint száraz racionalizmus. A mozgalom eszméit a nyugati nagy városokból hurcolták be a zsidóság közé a nagy városok művelt lakosaival kereskedelmi és kulturális kapcsolatban levő hitsorsosai. Az a keresztény művelt osztály azonban, amellyel a zsidók érintkeztek és amelytől a dekadens elveket kölcsönvették, lassan maga is az akkori divatos eszmék befolyása alá került, amelyek szabadelvűvé akarták tenni nemcsak a katolikus, hanem a protestáns vallás eszméit is. A zsidók erősen vonzódtak ehhez a tágkörű fölfogáshoz és elveit magukévá tették. Magukévá tették a divatos eszméket, anélkül azonban, hogy elfogadták, vagy egyáltalán tanulmányozták volna azt a kort, azokat a körülményeket, amelyek ezeket a racionalista eszméket megelőzték és kitermelték.

A chassidizmus

A másik bomlási folyamatot a XVIII-ik század közepén a chassidizmus indította meg. Ez a mozgalom keletről a Kárpátok kis falvaiból indult és az volt a célja, hogy megszabadítsa a zsidóságot a rabbinikus hagyományoktól és mindentől, amit a zsidó nép életébe mesterséges eszközökkel vezettek be. Az volt a célja a mozgalomnak, hogy a termézetes zsidósághoz, az egykori szabadsághoz térjenek vissza és kibúvót keressenek a törvények szoborszerűsége alól.

Nyugat felől tehát a racionalizmus, kelet felől pedig a chassidizmus szállt harcra a talmudista törvények rideg falai ellen, a kérlelhetetlen elvek ellen és a rabbinizmus ellen, amelyek megfosztották a zsidó népet természetes életétől.

A judaizmusnak ez az új arca már nagyon hasonlított a mai cionizmushoz, mert nem volt egyéb, mint a racionalizmusnak és a hagyományokhoz való ragaszkodásnak a keveréke. A hagyományokhoz való ragaszkodás a zsidó nép életében a messiásvárásban és abban nyilvánult meg, hogy meg erősödött bennük az az eszme, hogy vissza kell térniök az ígért földjére.

Egy másik, kívülről jött folyamat is nagyban hozzájárult az Eretz Izraelbe való visszatérés vágyának erősítéséhez. A XIX-ik században Európa keleti felében egy egész korszakon át tartó üldö-

melt ki ez a ghetóbeli élet, mégpedig nemcsak külső megnyilatkozásaik és cselekedeteik tekintetében, hanem érzésükben és gondolkodásukban is. Számukra más tanulmány, mint a szent thóra — nem létezett; a szent thórán értjük természetesen Mózes öt könyvét, valamint a szájhagyományokat is, amelyeket egyetlen szóval Talmudnak neveznek a zsidók. Minden lépésüket, tettüket, gondolataikat egészen a legapróbb részletekig a rabbik előírásai szabályozták. E szoborszerűség alatt azonban ott lobogott az állandó égő vágy, amelyet nagyrészen Izrael hite és a messiásvárás táplált. Az ál-messiások időnkénti fölbukkanása bizonyítja legjobban, hogy a zsidó nép kebelében nem aludt ki ez a láng. Vágyuk azonban akkor fordult téves irányba, amikor visszautasították Krisztust, azt a Messiást, akinek eljövételét hirdették a próféták.

zést indítottak a zsidók ellen. Ezt követte a nemzeti eszme ébredése. Éppen ezek az üldözések tették fel azt a kérdést, hogyha menekülni kell, hát hova menjen a zsidóság? És a feleletet megtalálták a zsidók hagyományaikban: Palesztinába! Ez az üldözés érlelte meg az önálló palesztinai zsidó

„A zsidó nép hivatott a francia forradalom eszméit terjeszteni“

A cionizmus nagy tudósai közül időrend szerint Hess Mózes az első (1812—1875). „Róma és Jeruzsálem“ című művében, amely 1862-ben jelent meg, a judaizmussal foglalkozik. A könyvet lapozva érezhetjük, hogy íróját áthatotta századának, a XIX-ik századnak minden uralkodó eszméje. Hess mindenekelőtt szabadgondolkodó. Egyedül az a gondolat vezet, hogy orvosolni kell a zsidó nép keserűségeit — és ennek a célnak az elérésére kész egyességet kötni a modern eszmeáramlatokkal. Ő a népek fejlődésének folyamatában bizonyos végzettszerű Szombatokat látott — ilyen Szombatnak látta a francia forradalmat is. A francia forradalom szerinte megvalósította mindazt, amit a próféták megjövendöltek Izrael népének. A forradalom beteljesítette a szabadság, egyenlőség és a társadalmi igazságok vágyát. Hess szerint részben a messiási eszme is beteljesedett a francia forradalommal. A forradalomban megtalálta a béke eszméjét is, amelyet a zsidó népnek kell az egész világon elterjeszteni. Ennek a békének a feltetele az egész emberiség fölcsabadítása, — de előbb a zsidó népnek kell visszazerezni szabadságát. A zsidó nép hivatott az egész emberi faj nevelésére. Izrael népe szabadságát sohasem érheti el a beolvadással, asszimilációval, mert ez csak a választott nép teljes kihalására vezetne, — egyedül mód, ha önálló zsidó államot alkotnak Palesztinában. És kifejti Hess, hogyha mindezek beteljesülnek, akkor a zsidó nép egyedül képes az egész világon győzelemre juttatni a francia forradalom eszméit — és a messiási idők beteljesednek. Hess tehát úgy mutatkozik ki, mint egy kizárólagos racionalista, akinek elveinél azonban a racionalizmus összefér néhány hamisított és megnyírbált hagyománymaradvánnyal! Vagy egyáltalán található-e művében egyetlen olyan eszme is, amelyet megjövendöltek a próféták. A régi hagyományokból is csak egyet őrizett meg, de hitelesége iránt ennek az egynek is kétség merül — ez a hagyomány az önálló palesztinai zsidó állam.

Másik cionista politikus

Pinsker Leó (1821—1891) Odesszában született. Németül valamivel jobban beszélt, mint oroszul. A zsidó közéletben csak az 1882-iki kattowitzi konferencia után lépett föl nyilvánosan. Ő a judaizmust sohasem tekintette vallási kérdésnek. Átélt az oroszországi nagyarányú zsidóüldözéseket, sóvárgó tekinteteket vetett az európai nagy nemzetek felé, irigykedve nézte belső összhangjukat, politikai szerveztségüket. És mikor népére nézett, Izrael szétszórt fiaira, azonnal arra gonolt, hogy a zsidó nép felemelésére és újjászervezésére tervet fog készíteni. A kattowitzi konferencián megalakult „Choveve Sion“ — „Sion barátai“ egyesület

állam gondolatát. Az akkori és későbbi tudományos munkákban Hess, Pinsker, Herzl, Klatzkin, Achad Haam és Buber — a cionista eszme kifejtői — tanulmányaikban már pontosan körvonalazták a cionizmus elveit. Mindnyájuk munkáit egyetlen mondatban lehetne tartalmazni: Politikai önállóságot Palesztinának!

A nyugati államokkal való érintkezésükben a zsidók megízlelték az egyenjogúságot és a nyugati műveltséget — és mindkettőt felsőbbrendűnek találták, mint a merev rabbinizmust. Azonban az ortodoxizmusnak a racionalizmussal való összehajlása nagyon is különös volt és — amint már láttuk — a zsidóknak semmi közösségük sem volt a racionalista eszmék előtti kereszténységgel — és emellett szakítottak saját hagyományaikkal is. A kereszténységgel való érintkezési pont a racionalizmus volt, ami pedig a kereszténységnek csak az akkori világ műveltségének eszméje maradt. Azonban teljesen összetörni ők sem tudták Izrael régi hitét és a Messiás utáni vágyat, amelyet a próféták oltottak a zsidó nép lelkébe és amely Krisztus felé hajtotta őket. A farizeusi iskola eltávolította prófétái hagyományaitól a zsidó népet és nem maradt más számára, mint a törvények túlzásainak rengetege. A messiásra való várakozás eszméje megmaradt. Ha azonban a cionista írók munkáit tanulmányozzuk, meggyőződhetünk, hogy a cionisták az eljövendő messiástól semmi egyebet nem várnak, csak egy ideiglenes felszabadítást és a zsidó nép nemzeti újjáalkotását.

Nem árt belemélyedni ezekben a cionista munkákba, amelyeket ha elemzünk, minden kétség nélkül megállapíthatjuk, hogy a cionizmus alkotóeleme a racionalizmus és az atavista hagyományokhoz való ragaszkodás.

telepítési tervét szolgáltattak alkalmat „Auto-Emancipatio“ című művének megírására, amelynek föltételét később Herzl fejtette ki. Pinsker munkájának vezérelve a zsidó nép nemzeti öntudatának felélesztése volt. Azt akarta, hogy önmagán segítsen a zsidó nép, anélkül azonban, hogy Izrael régi lelki értékeinek örökségéből bármit is fölhasználna. Pinsker semmi más nem volt, mint politikus, aki semmibe vette a hagyományokat és kizárólag gazdasági és társadalmi kérdésnek tekintette a judaizmust.

Fordította: Marjalaky Tibor.
(Folytatása következik.)

* Megelőző közlemények a Magyar Lapok ápr. 30-iki és május 4-iki számában jelentek meg.

Panaszkodnak a reklámra a bucaresti-i rádió hallgatói

A Timpul a román rádióhallgatók érdekes és megszívlelésre méltó panaszát tolmácsolja, teljesíggel magáévá téve ezt a panaszt. A román rádió — írja a lap — elviselhetetlen módon ékeli be a komoly és szórakoztató műsor számai közé a reklám szövegeket és dallamokat. Tudjuk, folytatja a lap, hogy más rádiók is közvetítenek reklámokat, de programszerűen meghatározott időben, úgy hogy aki nem akarja, nem hallgatja meg azokat. A román rádió hallgatója azonban sohase tudja, mikor lepi meg kellemetlenül egy államférfiú vagy egy tudós beszéde után valamilyen énekbe vagy szövegbe foglalt reklám, ami még hozzá nem is mindig a legsikerültebb és legizlésebb. A rádió hallgatója e meglepetésektől félve néha már irtózik felcsavarni rádióját. A Timpul azt tanácsolja, hogy a reklámokat vegyék a legszigorúbb felülvizsgálás alá s csak meghatározott időpontban közvetítsék, hogy ne zavarják a leadóállomás egyébként magasszínvonalú műsorának élvezését.

A XV. század lángszavu szerzetese,

SAVONAROLA

ma is az igazság erejével ható, mély zengésű verseit fordította magyarra és gyűjtötte kötetbe

PAKOCS KÁROLY

Az irodalomtörténeti érdekességű kötet ára mindössze 30 Lei

Dr. Czumbel Lajos:

Május királynője

Elmélkedések Szűz Máriáról.

Ára 60 Lei és 10 Lei portó

tudomá-
Klatzkin,
me kifej-
rvonalaz-
ait egyet-
tikai ön-

sükben a
nyugati
lűnek ta-
an az or-
összehaj-
már lát-
m volt a
el — és
al is. A
acionaliz-
csak az
it. Azon-
rael régi
próféták
sztus felé
otta pró-
m maradt
ak rene-
éje meg-
nkáit ta-
a cionis-
nem vár-
s a zsidó

ista mun-
éség nél-
alkotó-
ományok

eni

Auto-
amelynek
er mun-
ntudatá-
ömögán
gy Izrael
folyhasz-
int poli-
és ki-
tekkin-

Tibor.

apok apr.
eg.

mra
gatói

dekes és
a, teljes-
án rádió
eli be a
reka-
lytatja a
lamokat,
ben, ügy-
g azokat.
am tudja,
fiú vagy
be vagy
nem is
A rádió
már irtó-
nácsojla,
ob felül-
ban köz-
s egyéb-

OLA

OLY

0 Lei

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELFIZETÉSI ARAK: Belföldön: Egész évre 900, félre 450
negyedévre 225, egy óra 75 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félre 25 P, negyedévre 15
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr Sulyok István.**
Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Hárommázsás medvét lőt- tek a csikjenőfalvi erdőben

Csikszereda. Saját tud. A Hargita még most is igen sok kártékony duvadnak ad szállást és rejtekhelyet, bár a vadásztársaságok tagjai gyakran rendeznek hajtóvadászatiakat. Néhány évvel ezelőtt dr Pál Gábor volt országgyűlési képviselőnek sikerült elejtenie egy hárommázsás kg. súlyú, 2 méter 30 cm. hosszú óriásmédvét, mely valósággal rettegésben tartotta a madarasi, karcfalvi és jenőfalvi csordákat. Számátlan lovat, ökröt lőt meg, míg végre terítékre került és a gazdátársadalom megszabadult ettől a kártékony jenevadtól. A Hargita azonban kúrthatatlannak látszik duvadak tekintetében. Alig lélegzettek fel a felcsiki gazdák, már ismét jelentették a csordapásztorok, hogy hasonló medve garázdálkodik a havasokon és eddig csak a csikjenőfalvi „Fábián” nevű erdőrézsben 16 darab lovat lőt meg. Amikor a medve garázdálkodásáról tudomást szerzett dr Stoica J. nagyszabású vadászterület főbérője, közölte ezt Windischgrätz Ferenc József herceg vadásztársával, aki azonnal a Hargitába utazott, hátha puskára kapja a felelmetes jenevadat. Kovács Gyula fővadászmester és dr Élthes orvos segítségével segítettek elő a medve szakszerű és komoly természetrajzi ismereteket kívánó leprecsolását. A herceg egyik éjszaka 11 órakor közelítette meg a medvét annyira, hogy fegyverét használhatta. Egyetlen lövéssel terítette le a medvét a csikjenőfalvi „Fábián” nevű erdőrézsben. A herceg és kísérete rendkívül megörvendett a ritka vadászszákmánynak. A medve súlya 270 kg. hossza pedig 2 méter 41 cm. Tehát megközelíti a dr Pál Gábor által elejtett medve nagyságát, mely világvizsgályban is számottevő volt. Csikkarcfalva és Jenőfalva egész la-
hossága örömmel vette tudomásul, hogy megszabadult az állatállományát pusztító medvétől.

MÁJUS 13-IG MEGHOSSZABBÍTOTTAK AZ ALLAMPOLGÁRSÁGI NÉVJEGYZÉKBŐL KIMARADTAK JELENTKEZÉSÉT. Nagyvárad. Saját tud. Hirt adtunk róla, hogy a miniszterium rendelkezése értelmében a városnak május 10-ig össze kell írni mindazokat, akik kimaradtak az 1924. évben összeállított állampolgársági névjegyzékből, de az állampolgárságra jogosultságuk megvan. Tekintettel arra, hogy ezt a névjegyzéket egy a tartományfőnökségnek, mint a miniszteriumhoz be kell küldeni, a város két példányban kell elkészítenie a jelentkezők névsorát, azonkívül az egyes benyújtott akták mellé a megjegyzéseit is hozzá kell fűznie. Minden felhívás dacára az érdekeltek nem igen siettek a jelentkezéssel s ezért a város közigazgatási ügyosztálya a polgármester jóváhagyásával elhatározta, hogy szombat déli egy óráig meghosszabbítja a jelentkezési határidőt és addig elfogadja az akták benyújtását.

HETVEN NÉMET MÉRNÖKBŐL ÁLLÓ TANULMÁNYOZÓ CSOPORT ÉRKEZIK KEDDEN REGGEL ROMÁNIÁBA. Bucurestiből jelentik: Kedd reggelre várják Constantába 70 német mérnök érkezését, akik gazdasági tanulmánytón vannak a Közelkeleten és a Balkán országában. A német csoport, amelyet Tabal Oscar, a német mérnökörszövetség elnöke vezet, Bulgáriából érkezik Romániába.

Három hónapra egyszerre befizethető a cseléd-adó. Nagyvárad. Saját tud. A pénzügyigazgatóság személyzeti osztálya figyelmezteti mindazokat, akik cselédet tartanak, hogy az április havi cseléd után járó személyzeti adót még e héten fizessék be, mert annak határideje lejárt. A pénzügyigazgatóság könnyíteni akar az érdekelteknek s ezért a cseléd utáni személyzeti adó befizetése egyszerre három hónapra is eszközölhető.

AZ ERDÉLYI MAGYAR EGYHÁZAK PÜSPÖKEI EMLÉKIRATOT ADTAK ÁT ZIGRE MIKLÓS VALLÁSÜGYI MINISZTERNEK AZ ÁLLAMSEGÉLYEK ÉS A TANÁRI NYUGDÍJAK RENDEZÉSÉRE. Bucurestiből jelentik: Az erdélyi református egyházkerület püspöke, Vásárhelyi János az erdélyi unitáriusok püspökével, dr Vargha Bélával együtt több napig a fővárosban időzött, s a vallásügyi minisztériumban tárgyalásokat folytatott. Vásárhelyi János püspök egy újságíró kérdésére elmondotta, hogy Zigre Miklós vallásügyi miniszter megígérte az unitárius és református lelkészek államsegélye rendezését. Azonkívül a miniszter beható tárgyalásokat folytattak egyházaik egyéb kérdéseiről is és a miniszter biztosította őket, hogy minden lehető megtesz az egyházak sérelmei orvoslására. A két egyházfő pénteken délen egy emlékiratot is nyújtott át a vallásügyi miniszternek. Ezt az emlékiratot Márton Áron erdélyi római katolikus püspökkel együttesen dolgozták ki, s az erdélyi különböző egyházak államsegélyének felosztására vannak az emlékiratban részletes javaslatok. Szóba került a hitvallásos középiskolai tanárok nyugdíjügye is. A vallásügyi miniszter kijelentette, hogy ezt a kérdést a pénzügyminisztériummal egyetértően rendezni fogja olyan elvi alapon, mely nem tesz különbséget a többségi és kisebbségi tanárok között.

Másodszor hirdetnek pályázatot két állásra a dési városban. Dé. Saját tud. A dési polgármesteri hivatal egy irodafőnöki és egy városi hivatalnok állásra már másodszor hirdet pályázatot. Az új határidő május 27.

STEFANESCU GOANGA OLASZORSZÁGI ÜDÜLÉSÉRŐL HAZAÉRKEZETT. Kolozsvár. Saját tud. Stefanescu Goanga, a kolozsvári I. Ferdinánd tudományegyetem rektora, aki, mint ismeretes, az ellene elkövetett revolveres merénylet során súlyos sérüléseket szenvedett és hosszú hetekig élet-halál között lebegett, felgyógyulása után üdülőszabadságra Olaszországba utazott. Az egyetem rektora most visszatért Kolozsvárra. Az olaszországi utógyógykezelés és üdülés lényegesen javított az egyetemi rektor állapotán.

Széles jogkörrel ruházták fel Szatmár városát Saját tud. Az új közigazgatási törvény alapján Szatmár város új szabályrendeletet léptetett életbe. A szabályrendelet több új illetéket állapít meg, azonban az új városi jövedelmeket széles társadalmi alapokra fekteti és mérsékeltén állapítja meg, hogy a polgárok a megterheléseket ne nagyon érezzék. A város a jövőben a temetések után 50-3000 leles illetéket szedhet. A szegényeket az illeték fizetése alól mentesítették. A kerékpárokat szintén megadózza a város. Az illeték itt évi 20 lei, a motorkerékpároknál 100 illetve 200 lei. Ezzel szemben a szülésznek cégtáblaállítását az eddigi 300 leiről 150 leire szállították le. A tulajdonjogok átírásánál a város szintén új eljárásokat állapított meg, az ellenőrzés és az illetékkivetés pontossága érdekében. A városi adóhátralékok ellen az új szabályrendelet kivételes hatalommal ruházza fel a város vezetőségét, mivel erre az új közigazgatási törvény lehetőséget ad. Az ingatlan és ingó vagyonok — amelyek városi illeték alá esnek — csak városi bejelentés mellett adhatók el, de ha a bejelentést elmulasztják, a város magas pénzbüntetést róhat ki. A büntetés, nemfizetése esetén, közmunkára, sőt bírói eljárással börtönbüntetésre is átváltoztatható. A tekintetes város tehát börtönbe is zárhatja a polgárokat.

Két veszedelmes tolvajt tett ártalmatlanná a dési rendőrség. Dé. Saját tud. Az utóbbi időben többen tettek feljelentést a dési rendőrségnek amiatt, hogy ismeretlen tettesek behatoltak lakásokban s onnan pénzt vagy értékesebb dolgokat loptak el. Morár Traian komizárnak és Munteanu detektívnek sikerült végre a tetteseket Farkas Gyula és Kocsis Zoltán személyében letartóztatni. A tettenért tolvajok értékű télikabátot, a zsidó F. től egy négyezer lei értékű ruhaneműt, Selman Gyulától és Corobian János órnagytól mintegy háromezer lei értékű holmit loptak el. A rendőrség tovább nyomoz, hogy összeállítsa az elfogott tolvajok bűnjármétét.

Czelnai Eszter
f. hó 11-én három különálló és rövid ideig tartó tanfolyamot nyit. Ezeket **cukrászatot, hideg büffét és tejtermékeket tanít**
Bővebb felvilágosítás kapható:
Nagyváradon, Str. Crișan 2. szám alatt,
a Szociális Testvérek otthonában, délután 5-7-ig

Meghalt Bartos Elemér nyugalmazott megyei főjegyző

Nagyvárad. Saját tud. Biharmegye magyar társadalmát ismét súlyos gyász érte. Bartos Elemér nyugalmazott vármegyei főjegyző vasárnap Berettyóújfaluban 63 esztendősen korán elhunyt. A közszeretettnek és közmegebecsülésnek örvendő egykori vármegyei vezető hivatalnok igen jelentékeny szerepet vitt Biharmegye társadalmi életében. A világháborúban mint a második huszárvezető tisztje az orosz fronton szolgált. A békeévekben nagy versenytárlót tartott fenn és lovai számos díjat nyertek. Pár hónappal ezelőtt súlyos kór támadta meg és 10 nappal ezelőtt meg is operálták. Bartos Elemér legyengült szervezete, azonban nem bírta ki, a súlyos operációt és vasárnap elhunyt. Az elhunytat Bartos Adorján nyugalmazott főszolgabíró, jákóhodosi földbírtokos és özevgye Fényes Akosné született Bartos Jolán, valamint kiterjedt rokonság gyászolja. Bartos Elemér kedden délután temetik Berettyóújfaluban.

A nagyváradai fogtechnikusok képzési könyvecskéit Kolozsváron állítják ki. Bucurestiből jelentik: A munkaügyi miniszterium Bucurestiben, Kolozsváron és Iasiában bizottságokat létesített, amelyek a fogtechnikusok képzését vizsgálják felül a munkakamarák mellett. Ezek a bizottságok adják ki és cserélik át a fogtechnikusok új képzési könyveit (Carte de capacitate), amelyeket eddig még nem cseréltek be és ezek a bizottságok döntenek az érdekeltek minősítési kérelmei fölött is. A nagyváradai Munkakamara körzetében lakó fogtechnikusok a kolozsvári Munkakamara mellett felállított minősítési bizottság felügyelet alá tartoznak. Mint ismeretes, a multban egyetlen minősítési bizottság működött a munkaügyi miniszterium mellett és ennek a hatáskörébe tartoztak az ország összes fogtechnikusai.

HALÁLOS KIMENETELŰ CSÓNAKKIRÁNDULÁS A DUNÁN. Budapestről jelentik: Vasárnap délután halálos kimenetelű csónakszerencsétlenség történt a Dunán, a Megyeri-csárda közelében. Az erős déli szél felborított egy csónakot, amelyben négyen ültek. A négy utas közül Grószfeld Nándor, az Egyesült Izó rádiómérnöke és öccse, Ernő, aki ugyanott tisztviselő belefutott a Dunába. A másik két utast: Grószfeld Magdát és Szántó Tibort kimentették.

KOLOZSVÁRON MEGNÖVEKEDETT A VÁLTÓ-ÓVATOLÁSOK SZÁMA. Kolozsvár. Saját tud. Az utóbbi hónapok válságos híreinek következtében, — mint köztudomású — nagyon megcsappant a kereskedelmi forgalom. Kolozsváron a kereskedelmi élet megzavart folyamatának első jeleként a váltó-óvatolások szokatlan megnövekedését lehet tapasztalni. Az utóbbi két hét alatt több mint 300 váltó óvatoltak meg körülbelül 3 millió lei értékben. A megóvatolásra került váltók névsorában olyan neveket is lehet látni, akiknek talán soha eddig még nem került váltójuk közjegyzőhöz.

Új villamosgépeket vásárolt Nagyvárad városa. Saját tud. Nagyvárad városának villanyellátásában már hosszabb idő óta zavarok vannak. Ez főleg a régi gépeknek terhére irandó. A város már régen elhatározta, hogy a régi gépeket kicseréli. A mult héten dr Gherman Victor alpolgármester és Timotán mérnök Budapestre utazott, ahol a Ganz és a Lang gyáraktól átvették az új turbinát és generátort. A gyár garanciát vállalt a gépért és fel is szerelteti azokat.

Letartóztatták egy fűrészgépi igazgatót, aki az adóba lefoglalt fűrészarút eladta. Csikszereda. Saját tud. A csikszentesiimon Cerbureanu fűrészüzemnél 187.400 lei állami adótartozás erejéig foglalatást eszközölt az állami végrehajtó. Zár alá vette az egész fűrésztelep áru- és faanyagát. Horentein Salamon, az üzem igazgatója időközben cége utasítására, a lefoglalt anyagból eladott hét vasuti kocsival és azt el is szállította. Lascu főügyésznek jelentette a pénzügyigazgatóság a lefoglalt tárgyak elküldését. A főügyész az államvagyon védelméről alkotott törvény idevonatkozó rendelkezése alapján Horentein igazgatót letartóztatta és előzetes vizsgálati fogságba helyezte. Az ügyben gyorsított eljárással már a napokban ítélet lesz.

Temetések. Csomorkay Tivadar 76 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése kedden délután 5 órakor lesz a Steinberger-kápolnából. — Juhász Kálmán szül. Mikula Leopoldine 41 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése tegnap volt. (Erdélyi „Concordia”).

Kovács Antal 86 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése május 9-én, kedden délután 11 órakor lesz a Ruikovezky-temető kápolnájából. (Caritas.)

Egy alsólti székely gazda ezüstlakodalmát Csikszerecra. Saját tud. Huszonötévi házasságát forduló még nem olyan nagy esemény, hogy azal, különösen a mai mozgalmas világban, az újságok is foglalkozzanak. Hogy mégis ezt tesszük most, olyan körülmények indokolják, melyek nemcsak egy derék székely családot, hanem a székelység egész nagy családját érintik és dicsérik. Bartha Ádám csikocsekefalvi székely birtokos vasárnap ülte meg feleségével ezüstlakodalmát az egész község tisztelétől, szeretetétől környezve. A vallási szertartást Nagy Antal esperes-plébános végezte igen nagy rokonság és atyafiság jelenlétében. Bartha Ádám a világháborúban egyike volt a huszonéves ezred legvittebb katonáinak. Amikor a véres zivatar elmúlt, egyike lett a legkiválóbb székely mintagazdáknak. Minden okos, haladó szellemű magvetés termékeny talajra talált nála. Bartha Ádám gyakorlatilag mutatott példát gazdatársainak, hogyan lehet a kevés, sőt a székely rögéből annyi és olyan minőségű termést kikényszeríteni szaktudással, melyet más, termékenyebb vidéken is alig érnek el fejlettebb gazdasági felszereléssel és szelemmel. A csiki székelység Bartha Ádámban a szorgalmas, józanéletű, tanulmánygő, kötelességtudó tagját közeztől, akit a mai világban nyilvánosan is példaképül kell állítani a törekvő székely gazdatársadalom elé.

Sulyosan megsebesített a ledöntött fal egy tizenhároméves fiút, Décs. Saját tud. Foita Niculae, a décsi cigánytelep vajdája egy rokadózó házikót bontott le, miközben egy ledülő falrész a közelben játszadozó Lingurár János tizenhárom éves gyermekre zuhant, akit sulyosan megsebesített. A gyermeket be szállították a décsi állami kórházba. Könnyebben megsebesült a cigányvajda felesége is. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

XII. PIUS PAPA arcképe szép kiállításban, nagy alakban, kartonra nyomva megjelent. Fortóval együtt mindössze 30 lei. Megrendelhető lapunk kiadóhivatala után is.

A MEXIKÓI MEZŐGAZDASÁGI REFORM MIATT 14 HALOTT ÉS SZÁZ SEBESÜLT. Mexikóból jelentik: Puebla környékén a mezőgazdasági reform miatt a javadalmas paraszok és a karhatalom között összeütközés támadt. Hatszáz földműves és a csendőrség között tüzharc keletkezett, melynek nyomán 14 halott és száz sebesült maradt a harc színterén. A rendet végre egy zászlóalj csendőr állította helyre.

Elrendelték a harmadnapos vizsgálati fogságot a május elsején késelő legény ellen. Kolozsvár. Saját tudósítónktól. Röviden már hírt adtunk arról, hogy május elseje Kolozsváron halálos áldozatot követelt. Mint ismeretes, Lukács László székely szolgaleány a Hója-erdőben öszszelalkozott egy nőta felett Manutiú Ilie kereskedőseggel. A vita hevében Lukács késével mellbeszurta Onitiut, aki kórházba szállították közben belehalt sérülésébe. Lukácsot letartóztatták és ugyancsak letartóztatták a verekedésnél jelenlevő C. V. 17 éves kiskoru egyént is, aki szintén részt vett a vitában és így büntetéses vádlóvá vált. Az ügy vizsgálatával megbízott vizsgálóbíró elrendelte a 30 napos vizsgálati fogságot Lukács és kiskoru társa ellen, amit a törvényesek vádtanácsa szombati tárgyalása során megerősített. A vádtanács tárgyalása során C. V. ártatlanságát hangoztatta ugyan, de a tanukihallgatások lefolytatása után tudják csak megállapítani, hogy az összeütközésben valóban passzív szerepe volt-e.

Rövid hírek Máramaroszigetről. Saját tud. Belügyminiszteri rendelettel Solomonescu nyugalmazott alezredes, Felsővisó községi bíróját, felmentették hivatalától és helyébe Stet Sándor ügyvédet nevezték ki. — Mircea E. Niciu nagyváradi főügyész Máramaroszigeten felülvizsgálta az ottani ügyészség ügykezelését, majd Boreára utazott a legutóbbi gyilkosság részleteinek tisztázása végett. — Máramaroszigeten több utca nevet megváltoztattak. Az ucaneveket jelző táblákat lecsodték, de az új elnevezést feltüntető táblákat még nem rakták fel. Sokhelyen emiatt zavar állott be, mert a háztulajdonosok és a lakók nem tudják, hogy a bejelentés új névvel milyen utcát tüntessenek föl.

Május 15-én esedékes a tizedik konverziós részlet

Az 1934. április 7-i konverziós törvény szerint május 15-én esedékes a tizedik konverziós részlet. A törvény végrehajtási utasításához mellékelt törlesztési terv szerint a következő összegek esedékesek:

Lecsökkentett tőketartozás	Fizetendő összeg	
	mezőgazdasági adósok által	városi
1.000	39.52	67.22
1.500	59.77	100.82
2.000	79.03	134.43
2.500	98.79	168.04
3.000	118.55	201.65
4.000	158.07	268.86
5.000	197.58	336.08
6.000	237.10	403.29
7.000	276.62	470.51
7.500	296.37	504.12
8.000	316.13	537.73
9.000	355.65	604.94
10.000	395.16	672.16
50.000	1975.82	3360.79
100.000	3951.64	6721.57
500.000	19758.21	33607.85
1000.000	39516.38	67215.17

Egymillió leien felül a tőkeösszeg arányában emelkedik a törlesztési részlet.

Rejtélyes holttestet találtak egy elhagyott gödörben. Máramarosziget. Saját tud. Remete község egyik házának kertjében a tavaszi munkálatok során megdöbbentő felfedezést tettek. Egy félreeső mlyedésben középkori fémti holttestére bukkantak. Azonnal értesítették a csendőrséget és a bevezetett vizsgálat megállapította, hogy a holttest Német Andor kistéceői lakossal azonos, aki 10 nappal ezelőtt ismeretlen körülmények között nyomtalanul eltűnt a községből. A csendőrség széleskörű nyomozást indított annak tisztázására, hogy véletlen baleset, vagy gyilkosság történt.

Magyarországon megindult a választási mozgalom

Teleki Pál gróf miniszterelnök három óra hosszáig tartó beszédben fejtegette a kormány programját. Külpolitikában a tengelyre támaszkodást folytatják

Budapestről jelentik: A választási propaganda vasárnap minden párt részéről országszerte megindult. A propaganda során gróf Teleki Pál miniszterelnök Szegeden mondott beszédet, amely három óra hosszáig tartott. Ismertette a kormány bel- és külpolitikai eredményeit és a további célkitűzéseit. Hangoztatta, hogy a kormány változatlanul ragaszkodik a keresztény nemzeti és szociális politikához, amely husz év előtt Szegedről indult ki.

— Ennek a politikának az eredménye — folytatta a miniszterelnök — hogy ma már büszkén mondhatom, hogy saját lábunkon állunk és önszántunkon kívül nem vagyunk elkötelezve senkinek. Büszkén mondhatom egy békés, de kemény nemzet képviselőjében, melynek bátorsága értékét, karja erőt, szava az őszinteség suiyát jelenti. A nemzetek sorsa nem napi eseményekből, hanem a nemzetek erejétől és akaratától függ. Mi még a legnagyobb elesettségünkben sem mondtunk mást csak igazgats nem beszélünk másként, csak őszintesen.

A miniszterelnök elmondotta a továbbiakban, hogy meg akarja őrizni a nemzet jellegéből származó individualizmust, de ennek az individualizmusnak nem szabad annyira elaprózni a nemzetet, hogy az összeesést szem elől tévessze. Hangoztatta ezután, hogy szeretné, ha a második zsidótörvény meghozatala után ez a fejezet végleg lezáródna, mert más, fontos feladatok várnak megoldásra.

Külpolitikai kérdésekkel foglalkozva, Teleki miniszterelnök megállapította, hogy Magyarország ma már szabad külpolitikát folytat.

— Az a külpolitika — folytatta Teleki miniszterelnök — amelyet ma folytatunk ezelőtt tíz évvel az olasz-magyar barátsággal indult meg. A német-magyar barátság csak Hitler Adolf uralomra jutása után kezdett kibontakozni. Gömbös akkori miniszterelnök látogatásával, mert ő volt az első külföldi államférfi, aki a nemzetiszocialista Németországot meglátogatta. A tengelyhez való viszonyunkat továbbra is a legna-

Az utca bűntető földművelés közvilágítása közben a közvilágítás és két emberi zúzott össze egy városi teherautó. Kolozsvár. Saját tud. Tragikus szerencsétlenség színhelye volt a megyei Kissebes és Bologa között elhúzó országút. Az Ord. 317. rendszámot viselő tehergépkocsi, amelyet Bartos Dezső sofőr vezetett, az utszéli sánchba borulva maga alá temette Onitiu Iosif és Cretiu Tódor munkásokat. A vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a gépkocsivezető ki akarta kerülni Parau Teodor falusi gazdálkodót, aki a gép túl-kölésére nem akart letérni az útról. A kanyar azonban, amelyet Bartos vett, túl éles volt és a sulyos terhet képező, fejtett gránitkövek, lehuzva a tehergépkocsi, az árokba fordították. A sánch szélén történetesen ott tartózkodott Onitiu és Cretiu, akiket a gépkocsi és rakománya maga alá temetett. Munkások siettek a szerencsétlenség színhelyére, de Onitit már holtan húzták ki, Cretiut pedig oly sulyos sérülésekkel, hogy kórházba kellett szállítani. Bartos Dezsőt egyelőre őrizetbe vették. Kihallgatása még tart.

Apró csikmezei hírek. Csikszerecra. Saját tud. Köllő Péter, Köllő Pál és Köllő Sándor gyer-győi vállalkozók tizenhat társuk nevében 11.615 leit vettek fel a gyimesközéplöki Gyimesvölgyi Fatermelő cégtől bizonyos fuvarozások előlegébe. A tizenhat fuvaros időközben tudomást szerzett arról, hogy igen olcsón vállaltak munkát és Köllők kezéhez visszafizette az előleget. Köllők a pénzt nem szolgáltatották vissza a cégnek. A törvényesek mindhármukat hat-hathónapi elárással sújtotta. — Cziriák János gyergyóvaslábi lakos Bota Juliánna nevű anyósát sulyosan bántalmazta. A törvényesek egyhavi elzárásra ítélte. — Péter János csikszerecrai gazdálkodót a bíróság részegségért 25 napi elzárásra és három ezer lei pénzbírságra ítélte. — Ullmann Róbert nagyváradi kereskedelmi utazó üzleti rendelést vett fel Ferencz János csikszerecrai kereskedőtől 4000 lei értékben. A megrendelői lapot, hogy jutaléka nagyobb legyen, negyven ezer leire javította ki. A törvényesek magánokirathamisítást látott fennforogni s az utazót kéthavi elzárással, kétezer lei pénzbüntetéssel és hétezer lei költség megfizetésének kötelezettségével sújtotta.

Május 10-én Kolping-NSC (Szalonta) a Rhé-dey-kerti pályán, Szerdán délelőtt 11 órakor a Kolping játékszín kerületi bajnoki mérkőzést a szalontai NSC-vel. A mérkőzés iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

gyobb barátság és őszinteség jellemzi. Nemcsak a mi részünkről van meg a ragaszkodás, hanem a másik oldalról is, mert a tengelyhatalmak ismerik és felismerik Magyarország értékét a Dumamedencében. Sokszor lehet mindenféle defetista hangokat hallani olyanoktól, akik nem ismerik a külpolitikai helyzetet. Biztos lehet mindenki abban, hogy Magyarország épségét senki sem fenyegeti. Magyarország senkivel sincsen függő viszonyban, nyugati határai épségben fennállnak és garanálva vannak. Gazdasági kapcsolataink Németországgal és Olaszországgal állandóan fejlődnek.

Földreform és egyéb belső fejlesztések önkormányzat Kárpátaljának

Teleki miniszterelnök ezután ismertette a kormány további teendőit a következő parlamentben. Ezek: a földreform, a szociális intézkedések, a hadseregfejlesztés és a beruházások. Ezt a választást, mely az első titkos választás, úgy fogja fel, hogy az nem ígéreteknek, hanem a munkakészégnek megnyilvánulása lesz.

A továbbiakban foglalkozott a miniszterelnök a nemrég visszatért Kárpátalja önkormányzatának kérdéseivel. Kijelentette, hogy Magyarország önkormányzatát ad Kárpátaljának, olyan önkormányzatot, amely a magyar alkotmányosságából folyik. Ennek az önkormányzatnak a formáját nem veszik kölcsön idegenből, hanem az ezeréves magyar alkotmány életéből.

A zsidóság egyik politikai vezére visszavonul a közéleti szerepléstől

Budapestről jelentik: A Nemzeti Demokrata párt vezetőségi ülésén dr. Vázsonyi János, a párt volt országgyűlési képviselője bejelentette, hogy a most kiírt választásokon jelöltséget nem vállal. Állásponjtát azzal indokolja, hogy a parlamentben elhangzott beszédekben hetekkel ezelőtt leszögezte, hogy ha a második zsidójavaslat törvényerőre emelkedik, nem vállal több közéleti szerepet.

KÖZGAZDASÁG

Csökkentették a búzakiviteli jutalmat
A CFR is megszüntette a búzaszállítási kedvezményt

A gabonaellenőrző bizottság értesítette a gabonakivivőket, hogy május 9-vel kezdődőleg a búzakiviteli jutalom 9000 leiről 7000 leire csökkentenek. Egyidejűleg megszüntették a CFR szállítási kedvezményét a búza számára, valamint a búza minimális árát a helyi forgalomban.

Szövetkezeti élet Gyergyószentmiklóson

Saját tud. A gyergyószentmiklósi „Transsylvania” tejszövetkezet, valamint a Gazdasági és Hitelszövetkezet a napokban tartotta közgyűlését a tagok népes részvételével. A tejszövetkezet közgyűlését Szabó György apát-főesperes nyitotta meg. Utána az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentésének, valamint az 1938. évi mérleg és nyereség-vesztés számlák felolvasására került sor. Ebből kitűnik, hogy a szövetkezet a mostoha viszonyok között is igen szép eredménnyel működött. Bevétele volt 312.435 lei, kiadása 308.334 lei. A tiszta nyereség 4101 lei összegéből 10 százalékot tartalékalap létesítésére, 10 százalékot közművelődési célokra fordítanak, míg a fennmaradó 3281 lei összegből kétes követelések tartalékalapját állítják fel. A közgyűlésen hat igazgatósági tagot választottak háromévi időtartamra, Szabó György, Maurer Dániel, Pongrácz Elek, Schaff Ferenc, Varga János és Fülöp József személyében. Felügyelőbizottsági tagok lettek Ferencz G. András, Madaras Árpád, Blénessy István, Puskás István, Tamás János és Biró Lajos. A tejszövetkezet jövő évi költségvetése 377.000 lei bevétel és 365.260 lei kiadást tüntet fel. A közgyűlés kimondta, hogy a jövőben a legtöbb tejet szállító tag részére jutalmat, ösztönzést fog utalványozni.

A Gazdasági és Hitelszövetkezet közgyűlésén Márton Andras dr ügyvéd, a szövetkezet ügyésze ismertette az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentését. Sajnosan mutatott rá a jelentés arra, hogy a múlt üzleti év 3626 lei veszteséggel zárult, amely összeg a gyűlés határozata alapján a kötelező tartalékalapból fog leírtni. A 63561 lei rendes tartalékalap, valamint a 43604 lei speciális alap a konverziós veszteségek csökkentésére felhasználhatók lesznek. Ifj. Pongrácz Elek, Szócs Áron és Madaras Ágoston tagokhat újabb igazgatósági tagoknak választották meg, mely után a közgyűlés a költségvetést szavazta meg. Az egyszerű kétszámú kiutalható összeg nagyságát a közgyűlés 5000 leiben, üzleti vállalkozásra vonatkozólag pedig 100.000 leiben állapította meg.

Eredményes szövetkezeti munka Kézdiszéken

Kézdivásárhely. Saját tud. A Kézdivásárhely központtal ezelőtt öt esztendővel alakult „Kézdi” szövetkezet most tartotta évi rendes közgyűlését. A 91504 lei részvényökével indult szövetkezet kezdetben csak tejfeldolgozással foglalkozott, s lassan, megfontoltan terjeszkedik, úgy hogy most már teljesen kibontakoznak a jövő reményei. A közgyűlést ifj. Kovácsy Bálint igazgató nyitotta meg, majd Győrhíró Andor terjesztette elő az évi jelentést, melynek örömdatái a következők: Az elmúlt 1938. évben feldolgoztak összesen 36.000 liter tejet, 4000 kg. vaját és 1200 kg. tejlehozva forgalomba 520.000 lei értékben. A szövetkezet első alkalommal érte el, hogy részvényeseinek osztalékot fizethetett. Ezenfelül megemlítendő, hogy a szövetkezet a gazdákörrel együtt dolgozva, nagyban hozzájárult a gazdák ölező gép és vetőmag beszerzési lehetőségeihez, most pedig azt vették tervbe, hogy Kézdiszénfalván tejfeldolgozó gépet állítanak be. Az új tisztítók, melynek igazgatóságába Kanabé Sándor, Becassy Imre, Solyom Béla plébános, Imreh Ferenc és Mara Balázs földbirtokosokat választották be, valamint a felügyelőbizottság, melynek Győrhíró Antal, Jakabos Antal, Forró Béla, Kocsis Benedek, Erdős Béla és Mágory Mózes lettek a tagjai — biztosítéknak tekinthető a további fejlődési célok elérésére.

Zürichi zárlat. Párizs 11.79, London 20.84, Newyork 44.12, Brüsszel 45.77 fél, Milánó 23.42 fél, Amszterdam 237.95, Berlin 178.60, Szófia 540, Varsó 83.75, Belgrád 10, Bucuresti 325.

SPORT

Románia-Jugoszlávia 1:0 (0:0)

Az első félidő közepén a középpedezet lesérült, de a román csapat mindvégig fölényben játszott

Bucurestiből jelentik: 30.000 néző előtt, az olasz Scarpi vezetése mellett játszották le az ONEF-stadionban a mérkőzést, amely végig izgalmas küzdelmet hozott. Barátky megbetegedett és helyette Marcu játszott.

Románia: Pavlovici — Bürger Sfera. — Vintila, Fieraru, Demetrovics, — Orza, Ploesteanu, Bodola, Marcu, Dobay.

Jugoszlávia: Glazer — Milutin, Matosics I. — Manola, Pojega, Lechner, — Sipos, Vajadinovics, Lesnik, Matosics III., Kokotovics.

A románok enyhe fölénye jegyében zajlik le az I. félidő legnagyobb része. Jugoszlávia jó

védekező játékkal akadályozza meg a románok eredményességét. Fieraru a 20. percben megsérül, teljesen harcképtelen lesz. Csak statisztál. A II. félidőben Fieraru jobbszélre áll és Ploesteanu játszik amolyan félig összekötő, félig középpedezet szerepét. A románok ennek ellenére is támadnak. Főképpen a jobbszárny veszélyes. A 44-ik percben Orza lapos lövése a tömörülő jugoszláv védők közül Manola térdére, onnan pedig Dobay elé pattan, aki hét méterről a bal felső sarokba bombáz. 1:0.

Jó: a román csapatból a két hátvéd, Vintila, Ploesteanu és Dobay, a jugoszláv csapatból Matosics I., Glazer és Sipos.

Nagyszeben — Nagyvárad ifjúsági válogatott 3:2 (1:1)

Nagyvárad. Saját tud. A két város ifjúsági válogatottjainak találkozója nagy küzdelmet és szép, nívós mérkőzést hozott. A váradiak mutatós játékkal, de kissé elbizakodottan vették fel a küzdelmet, azonban a nagyszebeniek kitűnő közvetlen védelmén a legszebben kidolgozott támadásuk is fönnakadt. A szebeniek lelkesen, szívvel játszottak és akciójukat gölökra is tudták váltani és győzelmük teljesen megérdemelt. A mezőny legjobb embere Suciu volt, a szebeniek kapusa. A szebeniek első gólját Nyilas lőtte az első félidő 32-ik percében. Torjoc egyenlített 11-esből, majd a második félidő 12-ik percében Koch szerzi meg a vezetést a szebenieknek. Róth góljával ismét egyenlített a váradiak. A győztes gólt az utolsó percekben lőtte be Nistor kapujába Koch, a szebeni balszélső.

DAVIS CUP

Magyarország — Románia 3:2

Bucurestiből jelentik: Fülledt melegben, páratlanul izgalmas küzdelem után nyert a magyar D. C. csapat a fővárosban 3:2 arányban. Meglepetés a magyar rangelső Gábor gyenge szereplése. Caraluliscé vereséget szenvedett és Schmidt ellen is csak feladással nyert. Váratlan a román páros jó szereplése is. Asbóth kitűnően megállta helyét. Eredmények:

Gábor — Schmidt 4:6, 4:6, 6:4, 6:2, 1:0 w. o. Schmidt sérülése miatt feladta.

Asbóth — Caraluliscé 1:6, 6:3, 7:9, 10:8, 6:4. Az utolsó döntő szetben Caraluliscé már 4:1-re vezetett, de aztán visszasett.

Caraluliscé — Schmidt — Dallos dr. Csikos 6:8, 4:6, 6:2, 6:2, 6:4.

Caraluliscé — Gábor 3:6, 8:6, 6:4, 6:2.

Asbóth — Schmidt 1:6, 6:2, 6:3, 6:8, 6:1.

Egyéb Davis Cup eredmények:

Lengyelország — Hollandia 3:1. A lengyelek már győztek a DC első fordulójában. A harmadik napon csak egy mérkőzést játszottak. Tloosinsky 13:11, 4:6, 6:3, 6:2 arányban győzött Van Svol ellen.

Jugoszlávia simán győzött. A párost 6:1, 6:4, 6:2-re nyerte a Puncsec — Mitics kettős a Rogers — Egan ir kettős ellen. A második forduló a jugoszlávok Budapesten játszik.

Pontot adott le a Ferencváros

A magyar Nemzeti Bajnokság során érdekes forduló bonyolították le. A Szolnok döntetlent vívott ki a Ferencváros ellen és így a bajnokjelölt zöld-fehér együttes egy ponttal lemaradt az élvonal Ujpestől. Az Ujpest is veszteségre állt, de végre is jól felülterekedett. Részletes eredmények a következők:

Nemzeti — Budapest 4:2 (2:1).

Szeged — Elektromos 3:0 (2:0).

Szolnok — Ferencváros 1:1 (1:1).

Ujpest — Phöbus 4:1 (0:1).

Taxiok — Zugló 4:1 (2:0).

Hungária — Bata SK 7:2 (2:2). Szalbadkán, Turayval és Dudással a csatársorban barátságos mérkőzés keretében a Hungária ontotta a gölököt.

Belföldi sporteredmények

B) Ligában

Craiova: Craiu Iovan — TMAC 2:1 (0:0).

Kolozsvár: Universitatea — Monopol 3:1 (1:0).

Szatmár: Olimpia — Tricolor 3:0 (1:0).

Ploesti: Praha — Lucefarul 6:2 (2:0). — Unirea — Tricolor — Dacia Unirea 3:1 (1:0).

Braila: Maccabi — Franco Romana 2:1 (1:0).

Bucuresti: Mocornita — AS Constanta 6:2 (4:0).

Kerületi bajnokságért

Temesvár: Electrica — Rapid 4:0 (2:0). — Csandörök — Fratelia 2:1 (0:0). — CFR — Vulturii 2:2 (2:2).

Arad: Astra — ATE 2:1 (1:0). — Unirea — Egyetértés 1:0 (1:0). — Crisana — Gayana 5:0 (2:0). — Transilvania — Hakoah 3:1 (2:1). — Tricolor — Makkabea 1:0 (1:0). — Olimpia — AAC 2:1 (0:0).

Nagyvárad: Makkabea — Kolping 3:1 (1:1). — Vestal — Kinizsi 3:1 (2:1).

Barátságos mérkőzések

Resica: NAC — UDR 2:2 (2:1). — RMTE — Simeria 7:3 (2:3).

Temesvár: Ripensia — Kinizsi 4:2 (4:0).

Nemzetközi mérkőzés

Ploesti: Kispest — Victoria 3:2 (1:1). A Kispest jó játékkal nyert a kolozsvári együttes ellen.

Apróhirdetések

Lakás

szavanként 3 lei

Kiadó

azonnalra egy kétszobás utcai lakás Nagyvárad, Str. Take Jonescu No. 41.

Kiadó

udvari lakás: 2 szoba, előszoba, konyha, kamara, június 1-től. — Nagyvárad, Str. Bratianu 61. szám.

Utcai

kétszobás, előszobás lakás. mosókonyhával. azonnalra kiadó. Nagyvárad, Strada Mihail Sorbul 11. szám.

Kiadó

június hó 1-re 1 kétszobás, konyha, garázs lakás és két egy-szobás, konyha lakás. Nagyvárad, Str. Axente Sever 13. szám.

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Eladó

mély gyermekkosci. — Nagyvárad, Strada Pasteur 13. szám.

Üzleti

redőny, ajtóval, tokkal eladó. Érdeklődni Nagyvárad, Tichindeal-utca 11. szám. Jancsó.

Hilánféle

szavanként 3 lei

Elveszett

péntek délután 5—7 óra között a Hegedüs Hirlapirodától a Mizeriek kórházaig terjedő uton egy aranyozott kereszt. Kérem a becsületese megtalálót juttassa el azt a lap kiadóhivatalához, mert nekem az kedves emlék. Teljes értéket fizetek.

Cserepályhák

javítását, átrakását, szabadalmazott rendszerrel készíti Besenyői kályhás, Nagyvárad, Str. Rosiorilor 15-a.

Házvezetőnők

elmenne középkori nő, vidékre is. — Burikné, Nagyvárad, Str. Simeon Barnut 30.

LEGUJABB

Mussolini Németországba utazik a német-olasz szövetségi szerződés aláírására

Az aláírás nagy ünnepek között megy végbe. — Japánt is várják a szövetséghez való csatlakozásra

Párizsból jelentik: Mussolini a közeljövőben Németországba utazik, hogy Hitlerrel aláírja a milánói katonai szövetségről szóló állam-szerződést. A szerződés részleteinek és pontos szövegének kidolgozása diplomáciai úton megy majd végbe és néhány hetet vesz igénybe. A teljes szöveg elkészítésére Mussolini épügy, mint annakidején a tengelyszerződés megkötésénél, Németországba megy és Hitler vendége lesz. Az egyezmény aláírása óriási ünnepek keretében megy végbe.

Rómából jelentik: Olasz politikai körökben valószínűnek tartják, hogy rövid időn belül

Japán is csatlakozik a német-olasz katonai szövetséghez. A tokiói kormány már megtette a kezdeményező lépést, de a terv csak akkor válik valóra, amikor London és Párizs tárgyalásai a Szovjettel hármasszövetség megkötésére vezetnek.

Az olasz uralkodó júliusban utazik Berlinbe

Párizsból jelentik: Több francia lap azt a megerősítésre szoruló hírt közli, hogy az olasz uralkodó júliusban Berlinbe utazik, Hitler látogatásának vizionására.

Angol felfogás szerint a szövetség megváltoztatja az európai politika képét

Daladier válaszképpen bejelenti az angol-francia antant megerősítését

Londonból jelentik: A Németország és Olaszország között létrejött politikai és katonai szövetség angol felfogás szerint teljesen megváltoztatja az európai politika jelenlegi képét. A szövetség megkötésének híre azért keltett meglepetést Angliában, mert az utóbbi napokban olyan híreket terjesztettek, hogy Németország és Olaszország között nézeteltérések állnak fenn.

Párizsból jelentik: Itt a német-olasz szövetség megkötését nagy horderejű eseménynek tekintik. Hír szerint Daladier május 11-iki beszédében, amellyel megnyitja a kamara új ülészakát, nyilatkozik a milánói egyezményről és ugyanakkor válaszként bejelenti az angol-francia antant újabb megerősítését. A kérdést megtárgyalja a francia minisztertanács és élénk eszmecsere lesz Párizs és London között is.

A francia sajtó a német-lengyel új kiegyezés lehetőségéről

Párizsból jelentik: A sajtó nagyrésze megállapítja, hogy a német-olasz megbeszélésen a tengely egysége határozottan megszilárdult. A *Petit Parisien* szerint a megegyezésnek nem kell túlnagy fontosságot tulajdonítani, mert az csak kikristályosított egy már régen fennálló tényleges helyzetet. Ezen a véleményen van az *Excelsior* is. A *Jour* megállapítja, hogy az egyezmény senki ellen nem irányul. Az *Oeuvre* szerint Olaszország azon fáradozik,

hogy a német-lengyel ellentét ügyében közvetítő megoldás jöjjön létre. Római vélemény szerint nem szabad megengedni, hogy Varsó végleg az ellentáborhoz csatlakozzék és ezért a német-lengyel egyezményt új keretek közé kell illeszteni. A lap szerint valószínű, hogy Róma felkéri Becket a Berlinnel való tárgyalások megindítására.

A *Matin* szerint Mussolini a danzigi problémát területeseivel akarja megoldani.

Anglia kérdést tesz a moszkvai külpolitika fordulatáról

Új angol ajánlat a szovjettel való megegyezésre

Londonból jelentik: Az angol sajtó értesülése szerint a moszkvai angol nagykövet az angol jegyzék átadása előtt megkérdezi Molotovot, hogy Litvinov bukása a szovjet külpolitika változását jelenti-e? Ha igen válasz kap, azt sem nyújtja a jegyzéket, hanem újabb utasítást kér Londontól. Ha Molotov azt feleli, hogy Moszkva fenntartja eredeti ajánlatát, a nagykövet közölni fogja, hogy az angol ellenjavaslat célja kiegyezéssel megoldás létesítése. Az angol

kormány nem utasítja határozottan vissza az angol-francia-szovjet katonai szövetségről szóló javaslatot, de azt ajánlja, hogy a Szovjet először egyoldalú nyilatkozattal fogadja meg, hogy Lengyelországnak vagy Romániának segítségére siet, ha függetlenségüket támadás érné. De ez a segítségvállalási kötelezettség mindaddig nem lép hatályba, míg Anglia és Franciaország nem nyújt segítséget az illető államoknak.

Nyilvánosságra hozták az angol-török megegyezést

Törökország háború esetére negyedmilió katonával Anglia és Franciaország segítségére siet

Párizsból jelentik: A *Petit Journal* szerint még e héten nyilvánosságra hozzák az angol-török megegyezést. Az egyezményben Anglia a maga részéről biztosítja Törökország védelmét

viszálly esetére és kötelezettséget vállal, hogy Törökországot ellátja a szükséges hadianyagokkal. Törökország viszont kötelezi magát arra, hogy a francia és angol flotta szabadon halad-

hasson át a Dardanellákon és háború esetén megengedi, hogy a két flotta Istanbult támaszpontnak használja. Törökország kötelezi magát, hogy háború esetén egy negyedmilió katonával Anglia és Franciaország segítségére siet és a két hatalom rendelkezésére bocsátja a nehéz tüzérségét, tankjait és légi haderejét, valamint biztosítja az angol olajvezetékét.

Potemkin Varsóba is ellátogat

Párizsból jelentik: Francia lapjelentések szerint Potemkin, a Szovjet helyettes külügyi népbiztosa hétfőn Bucarestben tárgyal és onnan Varsóba látogat el, még mielőtt visszatérne Moszkvába. Beavatott körökben azt hiszik, hogy Potemkin kivételével az egész szovjet külképviseleti személyzetet leváltják.

A négy északi állam külön szerződés nélkül is kifejezésre juttatja a Németországgal való jószomszédi viszonyt

Stockholmból jelentik: Svédország, Norvégia, Dánia és Finnország külügyminiszterei kedden Stockholmban értekezletre ülnek össze. Ezen az értekezleten döntenek arról a válaszlát tárgyalásról, amelyet a német kormánynak nyújtanak át a megnevezett szerződésről szóló ajánlat tárgyában. A svéd lapok szerint a norvég és svéd kormány valószínűleg valamilyen más formát ajánl Németországnak a baráti és jószomszédi viszony további biztosítására, arra hivatkozva, hogy egyik kormány sem köthet garancia-szerződéseket, mert azt nem tartja összeegyeztethetőnek hagyományos semlegességével. A dán sajtó is a semlegesség mellett foglalt állást és a *Politiken* úgy tudja, hogy az északi államok közösen válaszolnak a német ajánlatra, úgy hogy garancia-szerződés nélkül is kifejezésre juttassák azt a szándékot, hogy Németországot éppúgy nem fogják megtámadni, mint ahogyan Németország sem gondol az északi államok megtámadására.

Németország és Északamerika közt helyreáll a diplomáciai viszony?

Párizsból jelentik: A „Petit Journal” szerint Párizsban makacsul tartja magát a hír, hogy a Németország és az Egyesült Államok diplomáciai kapcsolatai rövidesen helyreállnak és Wiedemann kapitány san-franciscoi főkonzult — aki tudvalevőleg Hitler egyik legbizalmasabb embere. — washingtoni nagykövetté nevezik ki.

Elfogyott a burgundi borvidék szőlőtermése

Párizsból jelentik: A májusi fagyok következtében a burgundi borvidék termésének 70 százaléka elpusztult.

A spanyol nemzeti hadsereg megkezdte a leszerelést

Burgosból jelentik: A hadsereg leszerelése május 15-ikén megkezdődik. Ezen a napon az 1905, 1906 és 1907-es évfolyamokat engedik tartós szabadságra.

Újból kezdik a szerb—horvát kiegyezési tárgyalásokat

Belgrádból jelentik: Belgrádi politikai körökben híre jár, hogy a szerb-horvát tárgyalások folytatására Svetkovic miniszterelnök a napokban ismét Zágrábba utazik. A tárgyalások felvétele tekintetében Belgrádban ismét bizakodó a hangulat. Számítanak arra, hogy az újabb tanácskozások sikerre vezetnek. Pál kormányzóherceg kedden indul Rómába, de Belgrádból még hétfő éjszaka elutazik, mert brdói birtokán megszakítja utját. Hír szerint Macseket még Rómába való elutazása előtt a brdói kastélyban kihallgatáson fogadják.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépű Nagyvárad, II. Károly király-ut 5. szám.

CENZURAT